
Fundacja Inicjatyw Krajobrazowych Wybudowania

ul. Betoniarska 4/14

13-306 Kurzętnik

tel.: 510 279 797

e mail: fundacja@wybudowania.pl

ROWEROWA DZIAŁDOWSZCZYZNA

KONCEPCJA PRZEBIEGU 4 SZLAKÓW ROWEROWYCH

ZESTAWIENIE KOSZTÓW

RAPORT Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

PROGRAM PROMOCJI

GRUDZIEŃ 2021 r.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE

2. KONSULTACJE SPOŁECZNE

3. PROJEKTOWANY PRZEBIEG SZLAKÓW ROWEROWYCH

Trasa rowerowa nr 1: Żółta Pętka

Trasa rowerowa nr 2: Do Kłęzkowa

Trasa rowerowa nr 3: Niebieska Pętka

Trasa rowerowa nr 4: Na Malinowo

4. OZNAKOWANIE SZLAKÓW ROWEROWYCH

Zestawienie projektowanego oznakowania

5. MAŁA ARCHITEKTURA

Wiaty wypoczynkowe

Tablice informacyjne

6. PROGRAM PROMOCJI SYSTEMU SZLAKÓW ROWEROWYCH

Strategie turystyczne i rozwojowe samorządów. Miejsce turystyki rowerowej i promocji.

Turystyka rowerowa - uwarunkowania

Grupa docelowa. Segmentacja grup docelowych

Cele programu promocji

Narzędzia. Schemat wdrożenia

Komercjalizacja

Rekomendacje

Załączniki

1. Zgody właścicieli terenów na lokalizację infrastruktury szlaków rowerowych;
2. Zbiorcze zestawienie kosztów;

Załączniki graficzne:

1. Identyfikacja wizualna - logotyp;
2. Tablice informacyjne;
3. Znaki drogowe szlaków rowerowych;
4. Schemat oznakowania szlaków rowerowych.

1. WPROWADZENIE

Starostwo Powiatowe w Działdowie, kierując się innowacyjnym podejściem do tworzenia oferty rekreacyjnej regionu, zleciło opracowanie koncepcji zintegrowanej sieci szlaków rowerowych w obrębie Miasta i Gminy Działdowo.

Wypracowana koncepcja jest efektem przeprowadzonych spotkań z samorządowcami oraz konsultacji społecznych. Dokument stanowi punkt wyjściowy do dalszego rozwoju zintegrowanej sieci tras turystycznych w regionie i docelowo ma służyć jednostkom samorządów terytorialnych, organizacjom pozarządowym oraz podmiotom działającym w sektorze turystycznym w powiecie działdowskim do realizacji przyszłych inwestycji w zakresie budowy tras rowerowych.

Koncepcja zawiera propozycje przebiegu czterech tras rowerowych w obrębie Miasta i Gminy Działdowo. W opracowaniu znajduje się również propozycja inwestycji w zakresie podstawowej infrastruktury turystycznej wzdłuż rekomendowanej sieci tras oraz analiza własnościowa terenów, przez które przebiegają projektowane trasy. Dodatkowo w ramach opracowania przygotowano propozycję promocji szlaków rowerowych, która może posłużyć w przyszłości do spójnej promocji szlaków turystycznych w regionie.

Zgodnie z przyjętymi założeniami projektowane w koncepcji trasy rowerowe tworzą spójną sieć tras przebiegających wokół Działdowa. Przebieg tras zaprojektowany jest na podstawie pętli oraz tras łącznikowych pozwalających dowolnie modyfikować przejazdy. Wyznaczony został wspólny punkt startu oraz miejsca postojowe. Trasy te projektowane są z myślą o wszystkich rodzajach rowerzystów, również tych mniej doświadczonych. Mają one bowiem służyć w pierwszej kolejności rozwojowi rekreacji rowerowej w powiecie działdowskim. Różnego rodzaju nawierzchnie, rodzaje dróg oraz dystanse różnicują trasy pod względem trudności i wymagań sprawnościowych rowerzysty. Szlaki będą biegły drogami asfaltowymi, drogami polnymi i leśnymi. W przebiegu szlaków uwzględniono istniejące ścieżki rowerowe co zwiększa bezpieczeństwo rowerzystów zwłaszcza przy wyjeździe z miasta Działdowo.

Podstawą koncepcji szlaków rowerowych jest rozbudowana sieć wodna powiatu działdowskiego. Projektowane szlaki przecinają liczne ciekły: Kanał Młyński, Struga Pierławska, Szkotówka, Działdówka. Planowane trasy przebiegają przez zróżnicowane obszary: rolnicze, leśne i podmiejskie, ale również cenne przyrodniczo. Szczególnie warto zwrócić uwagę na Torfianki Działdowskie, w pobliżu których budowany będzie zbiornik retencyjnie udostępniony rekreacyjnie. Na atrakcyjność szlaków wpływają również punkty widokowe na panoramę centrum Działdowa

(Kurki, Kisiny) oraz historyczne zabudowania folwarku księżodworskiego. Dodatkowo w ciągu szlaków rowerowych umieszczone zostaną tablice historyczne informujące o walorach kulturowych regionu.

Na jakość życia w danym miejscu wpływa nie tylko dostępność miejsca pracy czy edukacji, ale również miejsc rekreacyjnych. Realizacja opracowanej koncepcji wpłynie na podniesienie standardu życia mieszkańców powiatu działdowskiego, przyczyni się do zrównoważonego rozwoju powiatu poprzez pozytywny wpływ na ochronę różnorodności biologicznej, dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz spowoduje zwiększenie dostępności turystycznej całej Działdowszczyzny.

Główne założenia koncepcji

„Rowerowa Działdowszczyzna” to

1. system szlaków rowerowych w okolicy miasta Działdowo;
2. zróżnicowane dystanse i poziomy trudności;
3. pętle rowerowe i łączniki: wspólny punkt startu i zakończenia w Parku Jana Pawła II;
4. wiata rowerowa na każdej trasie;
5. walory przyrodnicze i kulturowe;
6. spójna identyfikacja wizualna.

2. KONSULTACJE SPOŁECZNE

Elementy składowe konsultacji:

1. Spotkanie robocze z partnerami samorządowymi 18 czerwca 2021 r.;
2. Stoisko z infopunktem podczas XIX Rodzinnego Rajdu Rowerowego w Działdowie 18 lipca 2021 r.;
3. Kwestionariusz internetowy dostępny w internecie – czerwiec – sierpień 2021 r.;
4. Promocja konsultacji internetowych za pomocą kanałów komunikacji lokalnych samorządów oraz portali informacyjnych.

Opis poszczególnych elementów konsultacji.

AD. 1. Spotkanie robocze z partnerami samorządowymi

W spotkaniu roboczym udział wzięli przedstawiciele Starostwa Powiatowego w Działdowie, Urzędu Gminy Działdowo oraz Urzędu Miejskiego w Działdowie. Omówione zostały założenia projektu, elementy składowe szlaków oraz proponowany układ szlaków. Następnie odbyła się wizja lokalna na części omawianych tras. Zaproponowano poprawki na trasowanie w okolicach Klęczkowa i w mieście Działdowo. Omówiono lokalizację wiat oraz opcję modernizacji istniejącej infrastruktury rekreacyjnej w Kurkach.

AD. 2. Stoisko z infopunktem

Stoisko zostało przygotowane na terenie Orlika przy ul. Świerkowej podczas XIX Rodzinnego Rajdu Rowerowego w Działdowie. Na miejscu można było zapoznać się z przebiegiem czterech proponowanych tras, porozmawiać o koncepcji projektu oraz wyrazić swoje zdanie. Przygotowane były również ankiety w wersji drukowanej. Przez stoisko przeszło około 60 osób, które zapoznały się z planami oraz wyrażały swoje opinie oraz sugestie co do najważniejszych atrakcji wokół Działdowa oraz potrzeb rowerzystów w różnym wieku i z różnymi potrzebami. Fundacja była partnerem w organizacji wycieczki rowerowej wraz z poczęstunkiem.

AD. 3. Kwestionariusz internetowy

Kwestionariusz online z racji dostępności był kluczową formą konsultacyjną. Kwestionariusz złożony z ośmiu pytań otwartych łącznie wypełniły aż 163 osoby. Zapytaliśmy o potrzeby w zakresie centralnego punktu startowego, przebiegu tras, dodatkowe atrakcje oraz wymaganą

infrastrukturę. Pojawiło się także miejsce na wolne wnioski. Ankieta była rozpowszechniona za pomocą środków przekazu internetowego. Ankieta została pozytywnie przyjęta przez mieszkańców. Nie pojawiły się krytyczne głosy dotyczące sposobu konsultowania projektu.

Najważniejsze wnioski z konsultacji

- Powracająca w wielu odpowiedziach sugestia o potrzebie budowy asfaltowych ścieżek rowerowych. Zwracano zwłaszcza uwagę na drogę wojewódzką w kierunku Burkatu oraz Wysokiej – ponad 20 odpowiedzi.
- W punkcie startowym systemu szlaków powinna być tablica informacyjna z mapą szlaków, ławka i stojak na rowery.
- Apel do kontroli właścicieli psów wolno biegających po terenach wiejskich i stanowiących zagrożenie dla rowerzystów.
- Stan techniczny dróg leśnych w Malinowie powinien być na bieżąco kontrolowany.
- Uwzględnienie w systemie szlaków punktów widokowych na Działdowo, m. in. pomiędzy Kurkami i Kisinami.
- Wyposażenie wiat rowerowych powinno składać się z: ławek, stołów, stojaków rowerowych, śmietników, tablic informacyjnych i oświetlenia.
- Wielokrotne sugestie o rozwinięciu systemu szlaków dalej od Działdowa, zwłaszcza w kierunku Turzy Wielkiej, Uzdowa, czy połączenie z Lidzbarkiem, Nidzicą, Ostródą.
- Nacisk na kontrolę policji pod względem zachowania kierowców samochodów oraz ruchu quadów i motocykli crossowych.
- Wprowadzenie poza systemem tras spójnego pakietu promocyjnego, np. przewodnika, mapy drukowanej i wydarzeń promujących trasy.

Rekomendacje

- Dobre opracowanie systemu tablic informacyjnych i oznakowanie tras;
- Utworzenie zestawu produktów turystyczno – promocyjnych wokół szlaków;
- Podtrzymanie dużego zainteresowania społecznego projektem oraz jego pozytywnego odbioru;
- Utrzymanie stałego nadzoru nad stanem szlaków;
- Rozwój szlaku na cały powiat działdowski i połączenie z sąsiednimi samorządami;
- Równoległy rozwój systemu asfaltowych dróg dla rowerów i włączanie go w system szlaków rowerowych;

-
- Zaangażowanie społeczności lokalnych w istnienie szlaku, wydarzenia lokalne promujące rower oraz bezpieczeństwo na wsi;
 - Utrzymanie możliwie dużej czystości wiat rekreacyjnych.

Proponowane przez respondentów dodatkowe punkty i atrakcje na trasie (pisownia oryginalna):

- *Wysoka;*
- *Trasa przez Sarnowo, Zakrzewo, Wolę , Horap, Brodowo, Kisiny, można też oznaczyć dla bardziej zaawansowanych (około 28km) szlak dość bezpieczny - mały ruch samochodowy;• Nadal nie ma możliwości przejazdu do miasta ścieżką z Zatorza. Niezbędna ścieżka na Lidzbarkieji wiadukcie i dalej do ronda przy hucie;*
- *Konieczne trasa z Filic na Działdowo;*
- *Trasa Działdowo Burkat Skurpie Płońska Prioma Wysoka Księżyc Dwór Działdowo;*
- *Cmentarze wojenne znajdujące się na trasach. Dworek w Księżym Dworze;*
- *Wieża w Malinowie;*
- *Tablice informacyjna na trasach przy ciekawych miejscach np. wieża w Malinowie, tzw. Łapa, cmentarz wojenny przy trasie z Księżego Dworu;*
- *Przy wiatkach tablice informacyjne o danym terenie, przyrodzie znajdującej się wokół, np. najczęściej występujące w danym miejscu ptaki;*
- *Dojazd dla dzieci i młodzieży do szkoły;*
- *Należy dodać ścieżkę rowerową na trasie Działdowo- Burkat ze względu na dużą ilość rowerzystów na tej trasie oraz wiążące się z tym niebezpieczeństwo;*
- *Wysoka - Działdowo*
- *Dębowa Góra, Trasa lasem nad zalew Ruda prosta oraz wycynowa, trasa na łapie zrobiona przez prywatną osobę już zniszczona, las w Filicach można nim dojechać do Uzdowa i wrócić lasem. i wiele innych;*
- *Gratuluję pomysłu i inicjatywy, super sprawa, warto rozważyć odcinek od Działdowa, ul. Grunwaldzka do Burkatu, jest to bardzo ruchliwa droga i niebezpieczna dla rowerzystów, przydałaby się tu ścieżka rowerowa;*
- *Działdowo-Kłęczkowo-Krasnołąka- Sarnowo-Działdowo;*
- *Gnojno, Petrykozy;*
- *Nie ma ścieżki rowerowej do miejscowości Wysoka jedynie w planie zagospodarowania przestrzennego. Ścieżka prowadząca z Działdowa poprzez Pierławkę, Wysoką do Księżego*

Dworu byłaby fajnym rozwiązaniem. W Wysokiej utworzyło się nowe osiedle domków jednorodzinnych, zamieszkało dużo nowych mieszkańców i dostęp do miasta byłby bardzo potrzebny. Ścieżka rowerowa z Wysokiej poprzez inne miejscowości do Działdowa będzie dużą korzyścią dla wszystkich;

- Trasy rowerowe przy głównych drogach do dzwo Działdowo-Wysoka, Działdowo - Burkat, Działdowo - Nidzica, Działdowo - Lidzbark itp.;
- Ścieżka rowerowa do Kozłowa;
- Postawienie zadaszanej wiaty w celu odpoczynku, zwłaszcza w terenie leśnym;
- Może jakieś fajne miejsce żeby sobie pojeździć po lasach z "utrudnieniami" podobne miejsce które jest wokół jeziora w Lidzbarku;
- W malinowie można stworzyć trasy dla MTB jest tam kilka gór i teren świetny do tego. I na pewno przyciągnie turystów z jezior bo fajna odskocznia od wody. A i dla mieszkańców miasta będzie czymś ciekawym. Oczywiście o ile zrobi się to w miarę fachowo;
- może przy wiacie warto byłoby postawić toaletę chociażby przenośną;
- Ścieżki pieszo - rowerowe;
- Działdowo, Burkat Filice;
- Poniżej wskazałem miejscowości gdzie w każdej jest albo budynek albo walor przyrodniczy który warto wyeksponować. Przede wszystkim stary szlak kolejowy w kierunku Ostródy;
- Sklepik (z wodą i przekąskami) , Ławki na odpoczynek;
- Stacje do naprawy roweru (pompka, klucze);

Dodatkowe uwagi (pisownia oryginalna):

- Trasy puszczać poza drogami publicznymi i utwardzać szlaki rowerowe;
- Ścieżka łącząca teren za torami bez noszenia roweru po schodach w tunelu. Obligatoryjnie ścieżka łącząca nowa ścieżkę z Krasickiego istara z części polnej do lidzbarskiej przez wiadukt i połączenie z olsztyńską;
- Świetna inicjatywa! Oby tak dalej;
- Dodatkowa trasa Działdowo - Kurki - Ksieży Dwór - Działdowo;
- Z racji, iż nie wszyscy rowerzyści poruszają się po ścieżkach rowerowych na rowerach trekkingowych, czy też mtb, które posiadają wysoki profil koła, proszę o zadbanie o łagodne połączenie ścieżek rowerowych z przecinającymi je drogami asfaltowymi czy podjazdami na posesję. Obecnymi szlakami ciężko jest się poruszać rowerem szosowym ze względu na zbyt

wysokie uskoki nawierchni na przecięciach właśnie;

- Wyjazdy z posesji przecinające ścieżkę rowerową powinny mieć gładkie łączenie kostki chodnikowej tak jak cała ścieżka;
- Dbanie o czystość tych ścieżek jest istotne więc mam nadzieję że będą zamiatane częściej niż raz na rok tak jak to się robi na pozostałych ścieżkach;
- Droga rowerowa powinna być w okolicach Turzy Wielkiej, Niestoji, Filic do Działdowa to tu jest bardzo dużo mieszkańców którzy by korzystali z tej drogi rowerowej. Najbardziej dzieci i młodzież która ma problem z dostaniem się do szkół w Działdowie;
- Bardzo proszę wziąć pod uwagę trasę na Kombet DekorGlass Komornoki. Bardzo dużo osób dojeżdża do pracy na rowerze a trasa jest niebezpieczna i brak oświetlenia powoduje, iż rowerzystów nie widać.
- Zastosowanie bezpiecznych rozwiązań przy krzyżowaniu się tras np z drogą wojewódzką;
- System szlaków rowerowych powinien obejmować cały powiat a nie tylko tereny wokół działdowa. Wzdłuż głównych dróg wojewódzkich powiat oraz wszystkie gminy wzdłuż tych dróg powinny wspólnie zabiegać o budowę ścieżek rowerowych, ponieważ ruch samochodowy jest bardzo duży szczególnie w okresie letnim fajnie byłoby wybrać się rodzinnie do Lidzbarka, nad zalew Ruda czy w inne kierunki. W tej chwili z dziećmi jest to;
- NIEMOŻLIWE;
- Każda z proponowanych tras przebiega przez tereny leśne oraz wiejskie, w ich przypadku istnieje ogromne ryzyko ataku ze strony psów. Od lat korzystam z tych tras rowerem i wiem że bez gazu pieprzowego nie ma co się tam wybierać. A winni są tu przede wszystkim mieszkańcy wsi którzy często nie dbają o chociażby zamknięcie bramy na swoją posesję. Tu jest rola władz i służb żeby kontrolować i karać takie zachowania. Po ostatniej nowelizacji przepisów możliwości ukarania jest przynajmniej kilka. Przy okazji można skontrolować numeracje budynków na wsiach;
- Bardzo cieszy mnie rozwój szlaków rowerowych w obrębie powiatu, niezależnie od objętych nimi miejscowości. Moje propozycje dotyczą rozwoju dróg rowerowych w północnej części powiatu (Burkat, Filice, Niestoja, a może również zaniedbane Uzdrawo);
- Oznaczenie tras musi być czytelne i widoczne. Warto byłoby zadbać o bezpieczeństwo tych tras i wysłać patrole policji, które pilnowałyby kierowców samochodów lubiących przekraczać prędkość. Zadbanie o ścieżki leśne, nieutwardzone - często są one porozjeżdżane przez crossowców i quadowców. Przy wiatkach dozwolone oczywiście spożywanie posiłków ale bezwzględny zakaz grillowania i rozpalania ogniska;
- Super pomysł!!!

- Szlak rowerowy Działdowo - Filice - Burkat
- Olsztyńska Komorniki
- 1) Kleczkowo burkat Działdowo
- 2) Krasnołąka- Kleczkowo - burkat - Działdowo
- Cisza i spokój ruch uliczny na tyle mały żeby nie było strach jechać z dzieckiem ale na tyle duży żeby można było jechać wieczorem i nie bać się że ktoś w krzakach na nas czeka...
- Należy dodać ścieżkę rowerową na trasie Działdowo- Burkat ze względu na dużą ilość rowerzystów na tej trasie oraz wiążące się z tym niebezpieczeństwo.
- Trasa rowerowa z Działdowa do Burkatu
- Rozumiem, że trasy zostaną wyznaczone po ścieżkach rowerowych.
- Tworzenie trasy do Nidzicy- atrakcje turystyczne - źródła Nidy, zamek, Mc'donalds
- Dlaczego żadna trasa nie biegnie wzdłuż rzeki lub kanału. Przecież to najładniejsze miejsca. Czy trasy łączą się z innymi trasami poza Działdowem?
- Super inicjatywa, na pewno będę korzystać. W końcu nie będzie obawy, że się zgubię, a wielokrotnie tak bywało 🤔
- Asfalt nie kostka 😊
- Można po konsultacjach z innymi powiatami zrobić sieć połączonych takich szlaków przez Polskę. Z Działdowa do np. Ostródy przy wykorzystaniu starego szlaku kolejowego. W krajach zachodnich jest to częstą praktyką i świetną atrakcją. Szczególnie dlatego że omija się drogi i rowerzyści nie mają kontaktu z samochodami i można z dziećmi bezpiecznie podrażować rowerami.
- super pomysł
- Pomysł jest rewelacyjny
- Konieczne byłoby stworzenie ścieżki rowerowej z Działdowa do Burkatu,jeździ tu sporo rowerzystow, a trasa nie jest zbyt bezpieczna dla nich. Trasa ścieżki :Działdowo(park Jana Pawła)- Burkat-Kleczkowo-Działdowo.
- Może warto stworzyć dzielkowski rower miejski, tak jak winnych miastach. Jeszcze bardziej uatrakcyjni zaproponowane ścieżki rowerowe. Będą chętniej uczęszczane.
- Moja jedyna ale bardzo mocna uwaga jest taka, że tzw. Okolice Działdowa kończą się w Kurkach i Malinowie. To jakiś żart. Trasa powinna uwzględniać takie wsie jak Turza wielka Uzdowo Mysleń, Ruskowo Sławkowo.
- Na odcinkach tras nr 1 i 2 niestety jeżdżą auta ciężarowe i może warto byłoby wstawić tam zakazy jazdy ciężarówek. Chyba, że będą to trasy rowerowe wybudowane poza drogą.

3. PROJEKTOWANY PRZEBIEG SZLAKÓW ROWEROWYCH

Trasa rowerowa nr 1: Żółta Pętka

Trasa przebiega przez bardzo atrakcyjny teren podmokłych łąk i potorfia, który został objęty formą ochrony przyrody w postaci użytków ekologicznych: Ptasie Bagno i Torfianki Działdowskie. W pobliżu ma powstać zbiornik retencyjny udostępniony rekreacyjnie. Dodatkowo trasa przecina dwa cieki: Kanał Młyński i Działdówkę. Po drodze mija się dwa punkty widokowe na panoramę Działdowa oraz jedno Księżego Dworu. Na szlaku znajdują się też takie atrakcje turystyczne jak cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej; Księży Dwór - w dobrym stanie zabudowania majątku: owczarnia, gorzelnia, kuźnia; tuż za gospodarstwem pałac i park dawnych właścicieli Frankensteińskich; aleja drzew na odcinku Działdowo – Księży Dwór; zabudowa historyczna centrum Działdowa.

Niebezpieczeństwa na trasie: przecięcie z drogą wojewódzką nr 544 w Kisinach.

Trasa rowerowa nr 1: Żółta Pętka	
Przebieg trasy	Działdowo – Kisiny – Kurki – Księży Dwór – Działdowo
Rodzaj trasy	Pętla dwukierunkowa
Długość	12,4 km
Oznaczenie kolorystyczne	żółty
Stopień trudności trasy	średnio trudna: krótki dystans jednak część trasy przebiega przez drogi złej jakości (drogi polne)
Początek trasy	Działdowo, Park Jana Pawła II
Koniec trasy	Działdowo, Park Jana Pawła II
Styki z innymi trasami (odcinki wspólne)	trasa nr 2: odcinek Działdowo - Księży Dwór (3,45 km) trasa nr 4: odcinek Działdowo - Torfianki Działdowskie (0,9 km)
Punkty postojowe	Kurki, wiata rekreacyjna przy przedszkolu

Długość trasy po drogach:

- ścieżka rowerowa	- 2,3 km
- droga asfaltowa	- 5,9 km
- droga polna/leśna	- 4,2 km

Trasa rowerowa nr 2: Do Klęczkowa

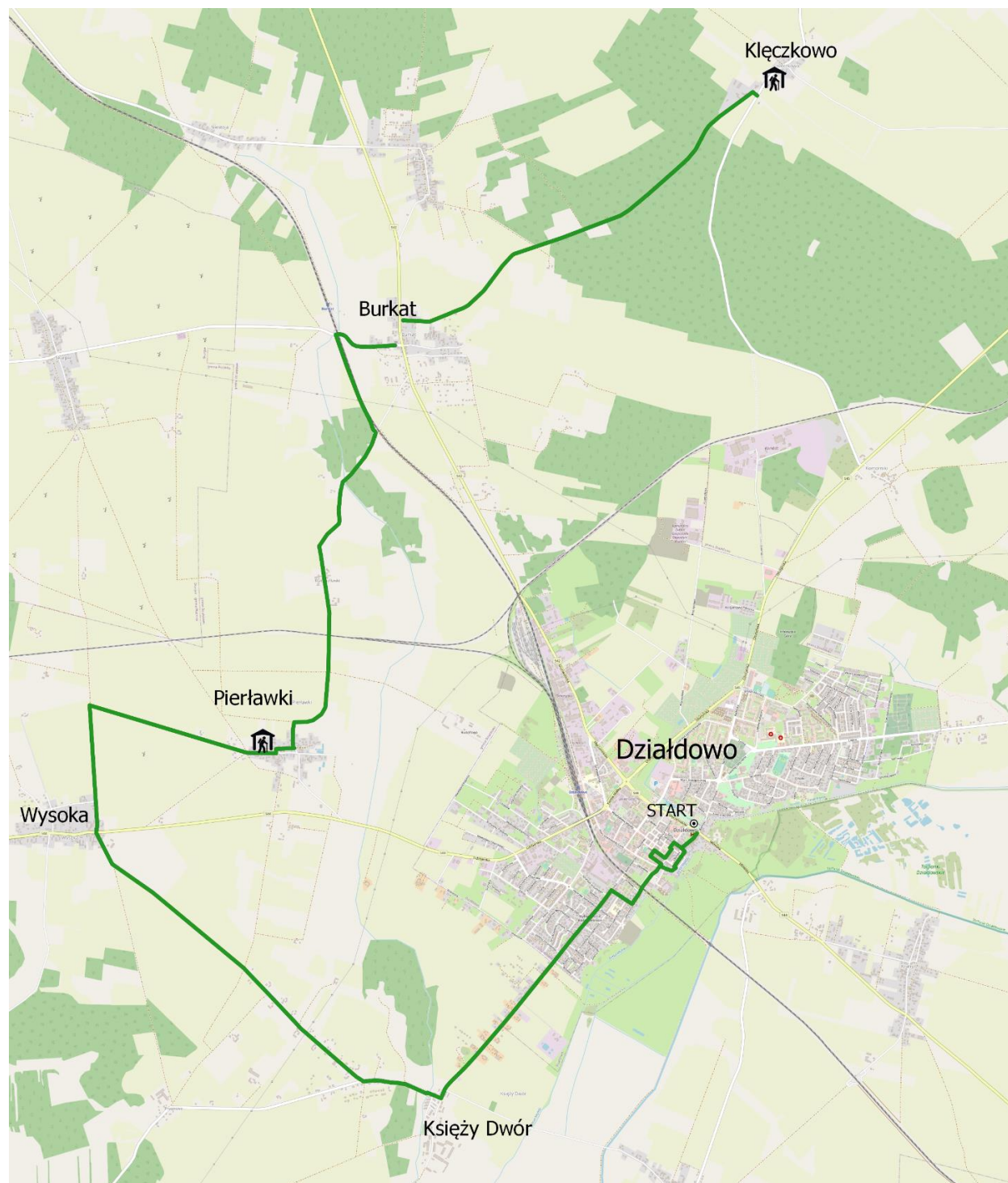
Trasa biegnie głównie przez tereny rolnicze - rozłogi pól i zmeliorowane łąki oraz dwukrotnie przecina strumień Pierłowski (w Księżym Dworze i Małych Pierławkach). Krótki końcowy fragment to odcinek przez las. Atrakcje związane z dziedzictwem kulturowym to: zabudowa historyczna centrum Działdowa; miejscowość Księży Dwór, w którym znajdują się w dobrym stanie zabudowania majątku: owczarnia, gorzelnia, kuźnia, tuż za gospodarstwem pałac i park dawnych właścicieli Frankensteinów; przed Burkatem budynek dawnej dróżnicy kolejowej; w Burkacie Kościół rzymskokatolicki Pw. Św. Jana Pawła II oraz cmentarz ewangelicki; w lesie zwanym Perzki linie okopów w układzie zygzakowatym (tzw. panzergraby), które są pozostałością poligonu wojskowego.

Niebezpieczeństwa na trasie: przecięcie z drogą wojewódzką nr 544 w Pierławkach oraz 542 w Burkacie; przejazd kolejowy w Pierławkach przez linię kolejową nr 208 Działdowo - Lidzbark (zawieszona).

Trasa rowerowa nr 2: Do Klęczkowa	
Przebieg trasy	Działdowo – Księży Dwór – Pierławki - Burkat - Klęczkowo
Rodzaj trasy	Dwukierunkowa
Długość	19 km
Oznaczenie kolorystyczne	zielony
Stopień trudności trasy	średnio trudna: długość trasy
Początek trasy	Działdowo, Park Jana Pawła II
Koniec trasy	Klęczkowo
Styki z innymi trasami (odcinki wspólne)	trasa nr 1: odcinek Działdowo - Księży Dwór (3,45 km) trasa nr 3: Klęczkowo - punkt styku
Punkty postojowe	Pierławki, Klęczkowo - wiaty rekreacyjne

Długość trasy po drogach:

- ścieżka rowerowa	- 2,3 km
- droga asfaltowa	- 11,4 km
- droga polna/leśna	- 5,3 km

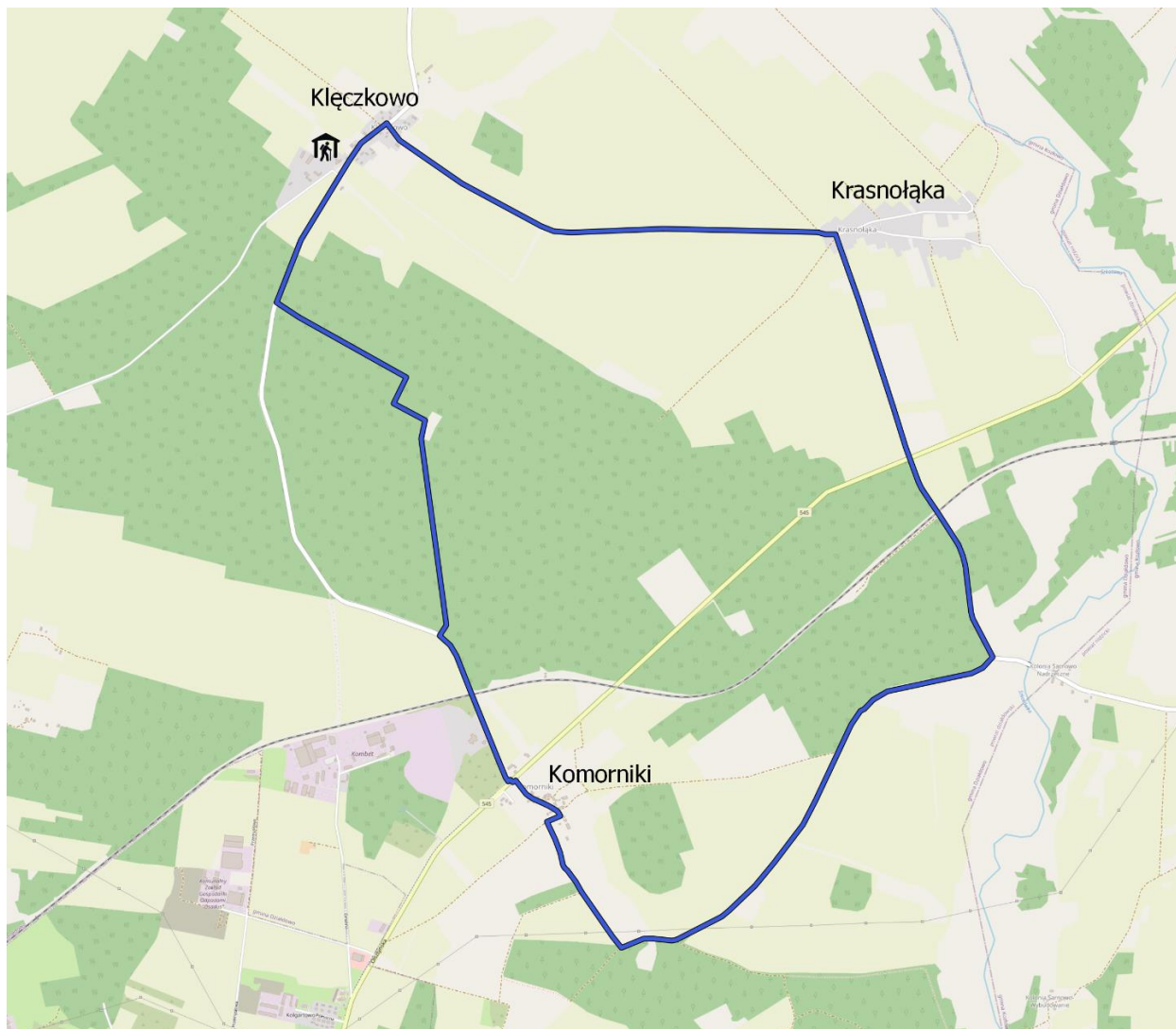
Trasa rowerowa nr 3: Niebieska Pętla

Dojazd z Działdowa do szlaku ścieżką rowerową wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 545. Po drodze można zatrzymać się przy pomniku tzw. „Łapie” dłuta Ryszarda Wachowskiego. Pomnik odsłonięty został 9 maja 1965 r. na cmentarzu pomordowanych w czasie II wojny światowej. Trasa jest różnorodna i wiedzie przez tereny leśne i rolnicze z kilkoma niewielkimi podjazdami. Do atrakcji należy zaliczyć: posterunek graniczny zlokalizowany w Klęczkowie na granicy z Prusami Wschodnimi oraz Szkotówkę - dawną rzekę graniczną; arboretum i lapidarium przy Szkole Podstawowej im. Przyjaciół Przyrody Polskiej w Klęczkowie; źródła wody żelazistej alte Heilquelle ("Rożek" - pogańskie święte źródło).

Niebezpieczeństwa na trasie: przecięcie z drogą wojewódzką nr 545 na odcinku Krasnołąka - Sarnowo i w Komornikach; przejazd kolejowy w Komornikach i Krasnołące przez linię kolejową nr 216 Działdowo - Nidzica.

Trasa rowerowa nr 3: Niebieska Pętla	
Przebieg trasy	Komorniki - Klęczkowo - Krasnołąka - Komorniki
Rodzaj trasy	Pętla dwukierunkowa
Długość	13,2 km
Oznaczenie kolorystyczne	niebieski
Stopień trudności trasy	łatwa
Początek trasy	Komorniki
Koniec trasy	Komorniki
Styki z innymi trasami (odcinki wspólne)	trasa nr 3: Klęczkowo - punkt styku trasa nr 4: odcinek w Komornikach (1,46 km)
Punkty postojowe	Klęczkowo - wiaty rekreacyjne
Długość trasy po drogach:	

- ścieżka rowerowa	- - km
- droga asfaltowa	- 7,4 km
- droga polna/leśna	- 5,8 km

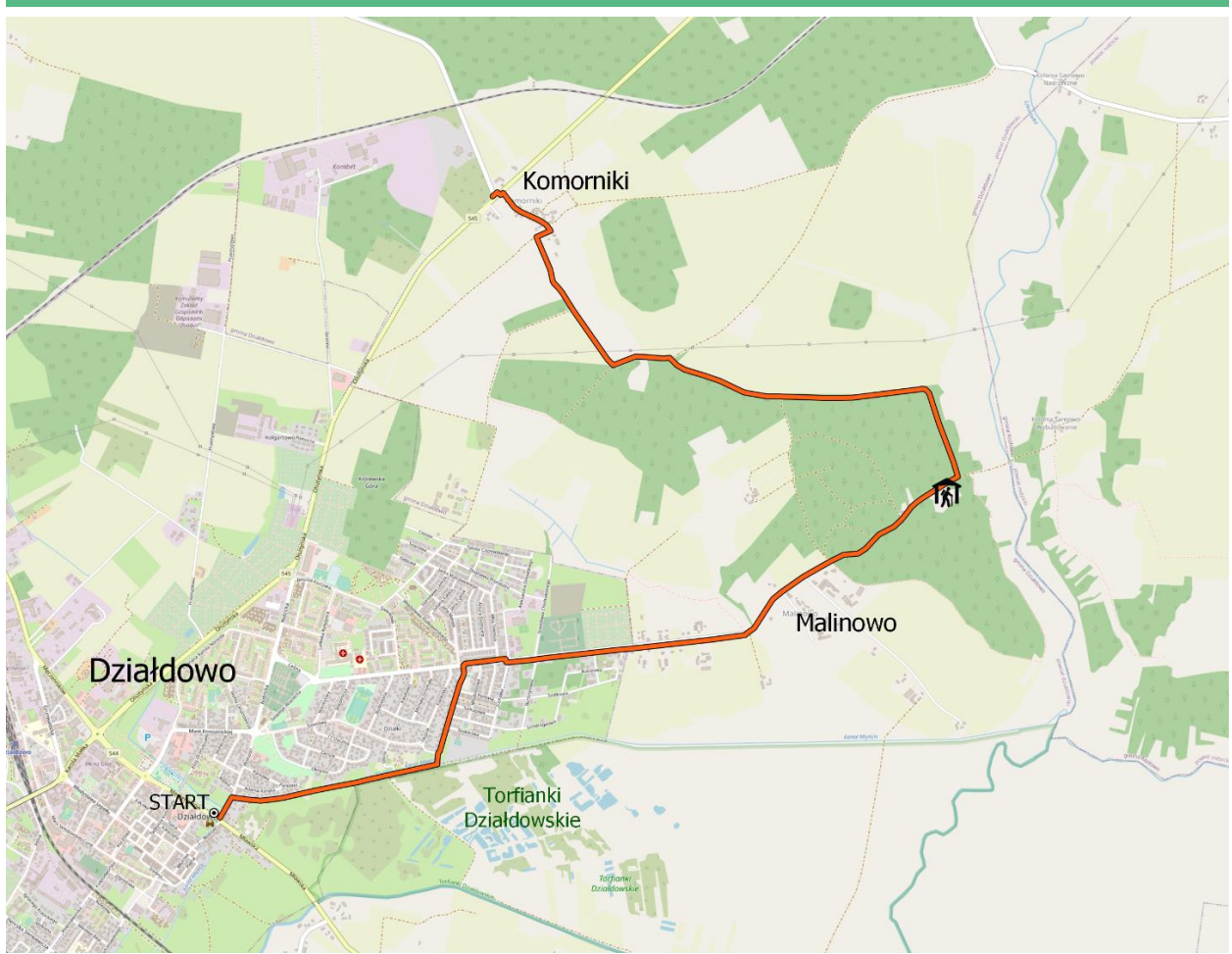
Trasa rowerowa nr 4: Na Malinowo

Szlak rowerowy, który w głównej mierze przebiega drogami gruntowymi przez lasy w Malinowie i obszary rolnicze w Komornikach. Przejazd można rozpocząć w Działdowie lub dojechać ścieżką rowerową do Komornik po drodze zatrzymując się przy pomniku tzw. „Łapie”. Trasa wiedzie wzdłuż Kanału Młyńskiego i atrakcyjnego przyrodniczo obszaru Torfianek Działowskich w pobliżu, którego ma powstać zbiornik retencyjny udostępniony rekreacyjnie. Na odcinku Działdowo - Malinowo aleja drzew o statusie pomnika przyrody. Można zjechać z trasy do tzw. wieży

Bismarcka albo wieży wolności - najbardziej poprawnie: pomnik wdzięczności żołnierzom niemieckim poległym w I wojnie światowej.

Niebezpieczeństwa na trasie: punkt styku z drogą wojewódzką nr 545 w Komornikach.

Trasa rowerowa nr 4: Na Malinowo	
Przebieg trasy	Działdowo - Malinowo - Komorniki
Rodzaj trasy	Dwukierunkowa
Długość	8 km
Oznaczenie kolorystyczne	czerwony
Stopień trudności trasy	łatwa
Początek trasy	Działdowo, Park Jana Pawła II
Koniec trasy	Komorniki
Styki z innymi trasami (odcinki wspólne)	trasa nr 1: odcinek Działdowo - Torfianki Działdowskie (0,9 km) trasa nr 3: odcinek w Komornikach (1,46 km)
Punkty postojowe	Malinowo - wiaty rekreacyjne na stadionie
Długość trasy po drogach:	
- ścieżka rowerowa	- 1,5 km
- droga asfaltowa	- 1,5 km
- droga polna/leśna	- 5 km

4. OZNAKOWANIE SZLAKÓW ROWEROWYCH

Koncepcja systemów szlaków rowerowych przewiduje ich oznakowanie zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunkach ich umieszczenia na drogach (Dz. U 2003 nr 220 poz. 2181 z późniejszymi zmianami). Oznakowanie ma na celu zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników tras rowerowych, jak również ukierunkowanie ruchu.

Projektowane oznakowanie polega na wprowadzeniu znaków pionowych typu R-4:

- informacja o szlaku rowerowym z barwnym oznaczeniem szlaku rowerowego (R-4);
- informacja o rzeczywistym przebiegu szlaku rowerowego (R-4a);
- zmiana kierunku szlaku rowerowego z barwnym oznaczeniem szlaku rowerowego (R-4b);
- drogowskaz tablicowy szlaku rowerowego (R-4c);
- drogowskaz szlaku rowerowego w kształcie strzały podający odległość (R-4d);
- tablica przeddrogowskazowa szlaku drogowego (R-4e).

Znak R-4 umieszcza się na szlaku rowerowym za każdym połączeniem dróg lub szlaków rowerowych, w odległości od 5 m do 25 m od połączenia dróg lub szlaków rowerowych oraz nie rzadziej niż co 1 km, chyba że na danym odcinku szlaku rowerowego nie ma możliwości kontynuacji jazdy w innym kierunku.

Znak R-4a umieszcza się pod innymi znakami kategorii R w odległości od 5 m do 100 m przed połączeniem dróg lub szlaków rowerowych, na którym szlak zmienia kierunek.

Znak R-4b umieszcza się w odległości od 5 m do 15 m przed połączeniem dróg lub szlaków rowerowych, na którym szlak zmienia kierunek.

Znaki R-4c i R-4d umieszcza się na szlaku rowerowym przed połączeniami dróg lub szlaków rowerowych, na których istnieje potrzeba wskazania kierunku i odległości do określonej miejscowości lub miejsca na szlaku albo poza nim.

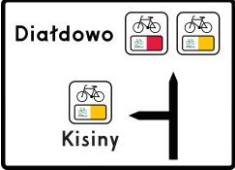

Znak R-4e umieszcza się na szlaku rowerowym w odległości od 100 m do 200 m przed połączeniem dróg lub szlaków rowerowych.

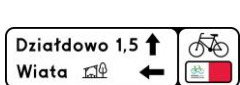

Znaki kategorii R umieszcza się na szlaku rowerowym zgodnie z wymaganiami określonymi w Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunkach ich umieszczenia na drogach, z wyjątkiem wysokości ich umieszczenia, która może wynosić od 1 m do 2,5 m (do najniższej krawędzi znaku), przy czym w przypadku ruchu pieszego wysokość ta wynosi nie mniej niż 2,2 m.

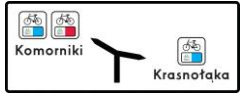

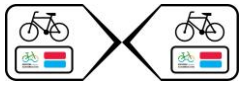

Projektowane oznakowanie w pierwszej kolejności powinno być umieszczone na konstrukcji wsporczej istniejących znaków, pod warunkiem że nie spowoduje to ich błędnego odczytania. Na jednym słupku nie mogą znajdować się więcej niż trzy tarcze znaków.

Zestawienie projektowanego oznakowania

Lp.	Lokalizacja	Rodzaj znaku	Uwagi	Ilość (razem 170 szt.)	Kategoria drogi /zarządca
1.	Start – Pl. Jana Pawła II	R-4d		1	gminna (Miasto Działdowo)
2.	Start – Pl. Jana Pawła II	R-4d		1	gminna (Miasto Działdowo)
3.	ul. Wolności Kanał Młyński	R-4b		2	gminna (Miasto Działdowo)

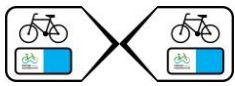

4.	Torfianki Działdowskie Kanał Młyński	R-4e		1	gminna (Miasto Działdowo)
5.	Torfianki Działdowskie Kanał Młyński	R-4		1	gminna (Miasto Działdowo)
6.	Torfianki Działdowskie Kanał Młyński	R-4e		1	gminna (Miasto Działdowo)
7.	Torfianki Działdowskie Kanał Młyński	R-4		1	gminna (Miasto Działdowo)
8.	Torfianki Działdowskie Kanał Młyński	R-4b		2	gminna (Miasto Działdowo)
9.	ul. Diamentowa Kanał Młyński	R-4		2	gminna (Miasto Działdowo)
10.	ul. Diamentowa Kanał Młyński	R-4a		1	gminna (Miasto Działdowo)
11.	ul. Diamentowa /Leśna	R-4		1	gminna (Miasto Działdowo)
12.	ul. Diamentowa /Leśna	R-4a		1	gminna (Miasto Działdowo)
13.	ul. Leśna /Diamentowa	R-4a		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)

14.	Działdowo, ul. Leśna	R-4		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
15.	Działdowo, ul. Leśna	R-4		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
16.	Działdowo, ul. Leśna	R-4a		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
17.	Działdowo, ul. Leśna	R-4		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
18.	Działdowo, ul. Leśna	R-4a		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
19.	Malinowo, szkoła	R-4c		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
20.	Malinowo, szkoła	R-4c		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
21.	Malinowo	R-4		2	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
22.	Malinowo	R-4a		2	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
23.	Malinowo, Stadion	R-4b		2	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
24.	Las Malinowo	R-4b		2	droga leśna (Nadleśnictwo Lidzbark)

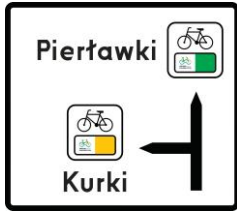

25.	Las Malinowo	R-4a		1	droga leśna (Nadleśnictwo Lidzbark)
26.	Las Malinowo	R-4		2	droga leśna (Nadleśnictwo Lidzbark)
27.	Las Malinowo	R-4e		1	droga leśna (Nadleśnictwo Lidzbark)
28.	Las Malinowo	R-4		1	droga leśna (Nadleśnictwo Lidzbark)
29.	Komorniki	R-4e		1	gminna (Gmina Działdowo)
30.	Komorniki	R-4		1	gminna (Gmina Działdowo)
31.	Komorniki	R-4b		2	gminna (Gmina Działdowo)
32.	Komorniki	R-4b		2	gminna (Gmina Działdowo)
33.	Komorniki	R-4b		2	gminna (Gmina Działdowo)
34.	Komorniki	R-4t		1	gminna (Gmina Działdowo)
35.	Komorniki	R-4		2	gminna (Gmina Działdowo)
36.	Komorniki	R-4e		1	gminna (Gmina Działdowo)

37.	Komorniki	R-4t		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
38.	Komorniki	R-4		2	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
39.	Komorniki	R-4e		1	gminna (Gmina Działdowo)
40.	Las Komorniki	R-4b		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
41.	Las Komorniki	R-4b		1	droga leśna (Nadleśnictwo Lidzbark)
42.	Las Komorniki	R-4		1	droga leśna (Nadleśnictwo Lidzbark)
43.	Las Komorniki	R-4a		1	droga leśna (Nadleśnictwo Lidzbark)
44.	Las Komorniki	R-4		1	droga leśna (Nadleśnictwo Lidzbark)
45.	Las Komorniki	R-4a		1	droga leśna (Nadleśnictwo Lidzbark)
46.	Las Komorniki	R-4b		1	droga leśna (Nadleśnictwo Lidzbark)
47.	Las Komorniki	R-4b		2	droga leśna (Nadleśnictwo Lidzbark)

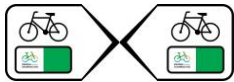

48.	Las Komorniki	R-4b		1	droga leśna (Nadleśnictwo Lidzbark)
49.	Kłęczkowo	R-4b		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
50.	Kłęczkowo	R-4e		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
51.	Kłęczkowo	R-4e		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
52.	Kłęczkowo	R-4b		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
53.	Kłęczkowo	R-4b		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
54.	Krasnołąka	R-4b		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
55.	Krasnołąka	R-4b		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
56.	Krasnołąka – na Sarnowo	R-4		2	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
57.	Krasnołąka – na Sarnowo	R-4t		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
58.	Krasnołąka – na Sarnowo	R-4		2	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)

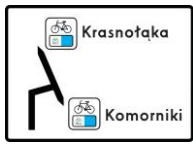

59.	Krasnołąka – na Sarnowo	R-4t		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
60.	Krasnołąka – na Sarnowo	R-4b		2	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
61.	Komorniki	R-4b		2	gminna (Gmina Działdowo)
62.	Komorniki	R-4e		1	gminna (Gmina Działdowo)
63.	Komorniki	R-4		1	gminna (Gmina Działdowo)
64.	ul. Wolności Kanał Młyński	R-4b		1	gminna (Miasto Działdowo)
65.	ul. Piwna	R-4		1	gminna (Miasto Działdowo)
66.	ul. Piwna	R-4		1	gminna (Miasto Działdowo)
67.	ul. Bielnikowa	R-4b		1	gminna (Miasto Działdowo)
68.	Pl. 1 Maja (ul. Mazurska)	R-4b		1	gminna (Miasto Działdowo)
69.	ul. Poprzeczna	R-4b		1	gminna (Miasto Działdowo)
70.	Pl. Biedrawy	R-4b		1	gminna (Miasto Działdowo)

71.	ul. Alfreda Wellengera	R-4		1	gminna (Miasto Działdowo)
72.	ul. Alfreda Wellengera	R-4a		1	gminna (Miasto Działdowo)
73.	Pl. Adama Mickiewicza	R-4b		1	gminna (Miasto Działdowo)
74.	Pl. Adama Mickiewicza	R-4		1	gminna (Miasto Działdowo)
75.	Pl. Adama Mickiewicza	R-4a		1	gminna (Miasto Działdowo)
76.	ul. Zamkowa	R-4		1	gminna (Miasto Działdowo)
77.	ul. Zamkowa	R-4b		1	gminna (Miasto Działdowo)
78.	ul. Katarzyny	R-4b		1	gminna (Miasto Działdowo)
79.	Pl. 1 Maja (ul. Poprzeczna)	R-4a		2	gminna (Miasto Działdowo)
80.	Pl. 1 Maja (ul. Poprzeczna)	R-4		2	gminna (Miasto Działdowo)
81.	Pl. 1 Maja	R-4a		1	gminna (Miasto Działdowo)
82.	Pl. 1 Maja	R-4		1	gminna (Miasto Działdowo)

83.	ul. J. Kochanowskiego	R-4b		1	gminna (Miasto Działdowo)
84.	ul. M. Reja	R-4b		1	gminna (Miasto Działdowo)
85.	ul. M. Reja	R-4b		1	gminna (Miasto Działdowo)
86.	ul. Księżodworska	R-4b		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
87.	ul. Księżodworska	R-4c		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
88.	Księży Dwór	R-4		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
89.	Księży Dwór	R-4e		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
90.	Księży Dwór	R-4e		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
91.	Księży Dwór	R-4b		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
92.	Księży Dwór	R-4b		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)

93.	Księży Dwór	R-4		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
94.	Księży Dwór	R-4a		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
95.	Księży Dwór	R-4		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
96.	Księży Dwór	R-4a		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
97.	Księży Dwór	R-4		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
98.	Księży Dwór	R-4a		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
99.	Księży Dwór	R-4		1	gminna (Gmina Działdowo)
100.	Księży Dwór	R-4a		1	gminna (Gmina Działdowo)
101.	Wysoka	R-4t		1	gminna (Gmina Działdowo)
102.	Wysoka	R-4		2	gminna (Gmina Działdowo)
103.	Wysoka	R-4t		1	gminna (Gmina Działdowo)
104.	Wysoka	R-4		2	gminna (Gmina Działdowo)

105.	Pierławki	R-4b		2	gminna (Gmina Działdowo)
106.	Pierławki	R-4b		2	gminna (Gmina Działdowo)
107.	Pierławki	R-4b		2	gminna (Gmina Działdowo)
108.	Pierławki	R-4b		1	gminna (Gmina Działdowo)
109.	Pierławki	R-4b		1	gminna (Gmina Działdowo)
110.	Burkat	R-4b		1	gminna (Gmina Działdowo)
111.	Burkat	R-4d		1	gminna (Gmina Działdowo)
112.	Burkat	R-4b		2	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
113.	Burkat	R-4		2	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
114.	Burkat	R-4t		1	powiatowa (Powiatowy Zarząd Dróg)
115.	Burkat	R-4		2	gminna (Gmina Działdowo)
116.	Burkat	R-4t		1	gminna (Gmina Działdowo)

117.	Kłęczkowo	R-4		1	gminna (Gmina Działdowo)
118.	Kłęczkowo	R-4e		1	gminna (Gmina Działdowo)
119.	Księży Dwór	R-4e		1	gminna (Gmina Działdowo)
120.	Księży Dwór	R-4		1	gminna (Gmina Działdowo)
121.	Kurki	R-4		1	gminna (Gmina Działdowo)
122.	Kurki	R-4a		1	gminna (Gmina Działdowo)
123.	Kurki	R-4		1	gminna (Gmina Działdowo)
124.	Kurki	R-4a		1	gminna (Gmina Działdowo)
125.	Kurki	R-4b		1	gminna (Gmina Działdowo)
126.	Kurki	R-4d		1	gminna (Gmina Działdowo)
127.	Kisiny	R-4		1	gminna (Gmina Działdowo)
128.	Kisiny	R-4		1	gminna (Gmina Działdowo)

129.	Kisiny	R-4t		1	gminna (Gmina Działdowo)
130.	Kisiny	R-4		2	gminna (Gmina Działdowo)
131.	Kisiny	R-4t		1	gminna (Gmina Działdowo)
132.	Kisiny	R-4		1	gminna (Gmina Działdowo)
133.	Kisiny	R-4a		1	gminna (Gmina Działdowo)
134.	Kisiny	R-4		1	gminna (Gmina Działdowo)
135.	Kisiny	R-4a		1	gminna (Gmina Działdowo)
136.	Kisiny – Torfianki Działdowskie	R-4b		2	gminna (Gmina Działdowo)
137.	Kisiny – Torfianki Działdowskie	R-4b		2	gminna (Gmina Działdowo)
138.	Kisiny – Torfianki Działdowskie	R-4e		1	gminna (Gmina Działdowo)
139.	Kisiny – Torfianki Działdowskie	R-4		1	gminna (Gmina Działdowo)

5. MAŁA ARCHITEKTURA

Wiaty wypoczynkowe

Koncepcja systemu szlaków rowerowych przewiduje stworzenie infrastruktury towarzyszącej w postaci wiat wypoczynkowych oraz tablic informacyjnych. Na lokalizację dwóch nowych wiat wybrano dawny stadion w Malinowie oraz plac wiejski w Klęczkowie, dodatkowo istnieje możliwość rozbudowy dwóch wiat wiejskich istniejących w Pierławkach i Kurkach. W przypadku Kurek ze względu na lokalizację wiaty na ogrodzonym terenie przy przedszkolu gminnym ważne jest stworzenie czytelnego wejścia do wiaty, ale w taki sposób, żeby nie pogorszyć bezpieczeństwa dzieci przedszkolnych.

Obiekty zostaną wyposażone w pojemniki na śmieci uwzględniające segregację odpadów, a także stojaki na rowery, oświetlenie, tablice informacyjne. Warto rozważyć możliwość zagospodarowania przestrzeni wokół wiat w postaci mebli zewnętrznych jak siedziska i podesty. W uzgodnieniu z właścicielem gruntu opracowany zostanie niezbędny regulamin użytkowania. Rekomendowane jest wykonanie projektu indywidualnego budowy i adaptacji wiat wypoczynkowych. Zwiększy to atrakcyjność szlaków rowerowych.

Lokalizacja nowych wiat wypoczynkowych:

1. działka nr 41/1, obręb Klęczkowo;
2. działka nr 397/5, obręb Komorniki.

Lokalizacja istniejących wiat wypoczynkowych przewidzianych do modernizacji:

1. działka nr 19, obręb Kurki;
2. działka nr 109/2, obręb Pierławki.

Wszystkie wybrane lokalizacje stanowią własność Gminy Działdowo. Niezbędna zgoda znajduje się w załącznikach do dokumentu.

Przykładowe realizacje wiat wypoczynkowych i innych obiektów poniżej.

Tablice informacyjne

Koncepcja systemu szlaków rowerowych "Rowerowa Działowszczyzna" zawiera nie tylko organizację rekreacyjnego ruchu rowerowego, ale również przewiduje aspekt krajoznawczy. W projekcie przewiduje się usytuowanie w ciągu szlaków rowerowych szereg tablic informacyjnych dwóch rodzajów:

1. Tablice informacyjne z mapą szlaków rowerowych (11 szt.);
2. Tablice historyczno-przyrodnicze (11 szt.).

Tablice informacyjne z mapą szlaków rowerowych mają za zadanie ułatwienie korzystania z tras rowerowych oraz pozwolą dowolnie łączyć i modyfikować trasy indywidualnych użytkowników. Zostaną usytuowane w punkcie rozpoczęcia się szlaków, w miejscach styku szlaków oraz przy wiatkach rekreacyjnych.

Parametry techniczne tablic: wymiar 95 x 80 cm i wysokości 180 cm, wydruk na dibondzie, umieszczone na stalowym stelażu, zabezpieczona przed działaniem czynników atmosferycznych; tablice zakotwione do stóp fundamentowych o wymiarach 25 x 25 x 90 cm.

Szczegółowa lokalizacja tablic:

1. Działdowo, Park Jana Pawła II (działka nr 927/4, obręb Miasto Działdowo);
2. Malinowo, przy wiacie wypoczynkowej (działka nr 5/55, obręb Komorniki);
3. Klęczkowo, przy wiacie wypoczynkowej (działka nr 67, obręb Klęczkowo);
4. Kurki, przy wiacie wypoczynkowej (działka nr 19, obręb Kurki);
5. Pierławki, przy wiacie wypoczynkowej (działka nr 109/2, obręb Pierławki);
6. Komorniki, styk szlaków (działka nr 150, obręb Komorniki);
7. Księży Dwór, styk szlaków (działka nr 621/1, obręb Księży Dwór);
8. Torfianki Działdowskie, styk szlaków (działka nr 846, obręb Miasto Działdowo);
9. Burkat (działka nr 292/3, o. Burkat);
10. Burkat (działka nr 4, o. Burkat);
11. Kisiny (działka nr 707, o. Kisiny).

Tablice historyczno-przyrodnicze mają za zadanie przybliżyć użytkownikom tras rowerowych historię regionu jak również walory przyrodnicze terenu. Na tablicach zostały opisane wszystkie miejscowości przez, które przebiegają trasy rowerowe. Tablice wykorzystują materiały historyczne i archiwalne co jest ich dodatkowym walorem. Umieszczone zostaną przy tablicach z mapami szlaków bądź w indywidualnie wybranym miejscu w porozumieniu z Sołectwem.

Parametry techniczne tablic: wymiar 150 x 100 cm i wysokości 180 cm, wydruk na dibondzie, umieszczone na stalowym stelażu, zabezpieczona przed działaniem czynników atmosferycznych; tablice zakotwione do stóp fundamentowych o wymiarach 25 x 25 x 90 cm.

Szczegółowa lokalizacja tablic:

1. Księży Dwór (działka nr 621/1, obręb Księży Dwór);
2. Kurki (działka nr 19, obręb Kurki);
3. Kisiny (dz. nr 707, o. Kisiny)

4. Torfianki Działdowskie (działka nr 846, obręb Miasto Działdowo);
5. Malinowo (działka nr 5/55, obręb Komorniki);
6. Komorniki (działka nr 150, obręb Komorniki);
7. Krasnołąka (dz. nr 171, o. Krasnołąka);
8. Klęczkowo (działka nr 67, obręb Klęczkowo);
9. Burkat (dz. nr 292/3, o. Burkat)
10. Pierławki (działka nr 109/2, obręb Pierławki);
11. Wysoka (dz. nr 243/3, o. Wysoka).

Poniżej znajdują się projekty tablic informacyjnych.

Rowerowa Działdowszczyzna

Poznaj region na rowerze! Zapraszamy do małych i dużych wypraw rowerowych po powiecie działdowskim. Na trasach czekają oznaczenia kierunkowe, wygodne wiaty oraz tablice historyczne.

System szlaków przygotowało Starostwo Powiatowe w Działdowie wraz z partnerami: Urzędem Gminy Działdowo, Urzędem Miasta Działdowo oraz Nadleśnictwem Lidzbark.

OZNAKOWANIE SZLAKÓW

- TRASA ROWEROWA NR 1: ŻÓŁTA PĘTELKA - 12,4 KM
- TRASA ROWEROWA NR 2: DO KLĘCZKOWA - 17 KM
- TRASA ROWEROWA NR 3: NIEBIESKA PĘTLA - 13,2 KM
- TRASA ROWEROWA NR 4: NA MALINOWO - 8 KM

Wszystkie szlaki są oznakowane w obu kierunkach w oparciu o system znaków drogowych R-4. Każda trasa posiada inny kolor. Znaki stoją samodzielnie lub pod istniejącym oznakowaniem. Na skrzyżowaniach tras znajdują się schematyczne mapy przebiegu szlaków. Kolory szlaków nie odpowiadają trudności lub długości.

WYSOKA

ROWEROWA
DZIAŁDOWSZCZYŻNA

Niem. Hohendorf. Zarówno niemiecka nazwa wsi pochodzi od usytuowania na wzgórzu dominującym nad niedaleką doliną rzeki Wkry (Działdówka). Polska zaś odnosi się do bezpośredniego tłumaczenia (hohen - wysoki) oraz dawnej nazwy lokalnego strumienia - Wisoko. Okolice były zamieszkiwane od bardzo dawna. Potwierdzeniem jest niedawny zespół kurhanów z epoki żelaza w lesie w Gródkach.

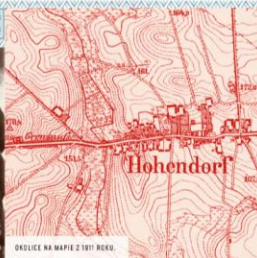
Wies Wysoka została założona w 1372 r. w dobrach krzyżackich na 60 wólkach. Pierwsi osadnicy byli pochodzenia niemieckiego. Pierwotnie we wsi mieścił się kościół. Wojska króla Władysława Jagiełły podczas wielkiej wojny z Zakonem Krzyżackim w lipcu 1410 roku właśnie w Wysokiej nabierały przez trzy dni ostatniego tchu przed bitwą pod Grunwaldem. Miejsce było gościnne z powodu dostępu świeżej wody.

W 1439 r. dobra przeszły drogą zamiany w ręce Mikołaja Wildenau z Kozłowa. W 1455 r. należały do Jana Głuchowskiego, który oddał sołectwo Wawrzyńcowi wraz z 6 wólkami na prawie chełmińskim.

W czasie wojny wielkiego mistrza Albrechta Hohenzollerna z Polską kościół uległ zniszczeniu. Nie został odbudowany po przyjeździe przez ludność wiary ewangelickiej. Niedługo później utworzono w Wysokiej nowy folwark - odczarnię na 1500 zwierząt. Przy wsi na pobliskiej strudze działał młyn wodny.

Wysoka była przez wieki położona ledwie 4 kilometry od granicy na Wkrze (Działdówce). Według map sprzed I wojny światowej we wsi mieściła się placówka graniczna.

W 1909 r. założono jednostkę strazy pożarnej. W okresie międzywojennym była to wieś i folwark Wysoka - Młyn, który należał do niejakiego Scheera. W 1921 r. mieszkało 234 Polaków, 205 Niemców i 7 osób innej narodowości. W tej liczbie było 173 katolików, 273 ewangelików i 1 inne wyznanie chrześcijańskie. Statystyka pozwala ustalić, że kilkanaście rodzin identyfikowało się jako polscy Mazurzy.

Na terenie wsi znajdują się dwa nieczynne cmentarze ewangelickie. Starszy mieści się przy drodze wojewódzkiej i prawdopodobnie jest pozostałością dawnego cmentarza przykościelnego. Kolejna nekropolia mieści się przy drodze w kierunku Skurpi.

W 1738 r. utworzono szkołę dla miejscowych dzieci. W 1873 r. wprowadzono do szkół obowiązkowy język niemiecki. Obecny budynek pochodzi z 1890 r. i jest reprezentantem typowego gmachu szkolnego na większych terenach Prus. W latach trzydziestych XX wieku szkoła była dwuklasowa. Nauczycielami byli Milewski i Chebek. Przed budynkiem szkolnym społeczność lokalna ustawia pamiątkową tablicę odsianą 11 lipca 2016 r.

BURKAT

Dawniej Burkarty lub Burkarty, niem. Borchersdorf. Wieś parafialna założona przez Zakon Krzyżacki, istniała przed 1350 r. Niemiecka nazwa pochodzi prawdopodobnie od imienia zasadzcy wsi Borchardta. Wieś była zasiedlona polskojęzycznymi osadnikami z Mazowsza. Pierwszy, drewniany kościół założony przez Krzyżaków spłonął w XV wieku. Odbudowana świątynia została w 1530 r. przejęta przez luteranów. Kościół w 1821 r. zawałił się ze starości, a wspólnota trafiła do parafii w Działdowie. Nowy obiekt w stylu neogotyckim został zbudowany w latach 1854-1856 przez Augusta Appolta z Działdowa. Uwagę zwraca misterna obróbka wykorzystanego jako budulec lokalnego kamienia polnego. Organy wykonał organmistrz Rhon z Ornety. Obok stanęła drewniana dzwonnica. W 1886 r. parafia uzyskała ponownie samodzielność. W 1912 r. na 1783 parafian było 1370 polskojęzycznych Mazurów. Nabożeństwa odprawiane były po polsku i po niemiecku, a od pastora wymagano znajomości języka „mazurskiego”. W tamtym okresie w Burkacie mieszkało tylko kilka rodzin katolickich. Autorem kościelnych polichromii jest Hieronim Skurpski.

Na początku lat osiemdziesiątych XX w. obiekt użytkowany był przez Gminną Spółdzielnię Samopomoc Chłopska. Obecnie w kościele mieści się erygowana w 2013 r. parafia rzymskokatolicka pod wezwaniem św. Jana Pawła II, która liczy około 1450 mieszkańców. Tworzą ją wsie: Burkart, Filice, Kłęczkowo, Krasnołąka, Wilamowo i Pożary.

Szkola w Burkacie istniała już około pięćset lat temu. W 1884 roku wzniesiono obiekt zachowany do dziś. W 1928 r. do pięciu klas szkoły uczęszczało 56 dzieci, w tym 21 katolików i 35 ewangelików. Patronat wojskowy nad placówką sprawował 28 dywizjon artylerii ciężkiej z Warszawy. Dzięki dobremu skomunikowaniu szkoła miała nauczycieli na wysokim poziomie.

KOŚCIÓŁ Z 1856 ROKU. PIĘKNEJŚCIE EWANGELICKI, DZIS KATOLICKI

W 1860 r. wybrukowano szosę z Działdowa do Dąbrówna, a w 1877 r. wieś otrzymała stację kolejową na linii Mława – Malbork. W 1910 r. rozpoczęła działalność straż pożarna tzw. przymusowa, dla której gmina wybudowała remizę i zakupiła sikawkę. W momencie przyłączenia Działdowszczyzny do odrodzonej Polski w 1920 roku we wsi było 60 budynków mieszkalnych i 443 mieszkańców, w tym: 56 katolików, 386 ewangelików i 1 osoba innego wyznania chrześcijańskiego. Podział narodowy był następujący: Polaków 284, Niemców 157 i 2 osoby innej narodowości.

W 1927 r. w Burkacie założono Ochotniczą Straż Pożarną, która liczyła 18 członków, a naczelnikiem był niejaki Plewka. W 1930 r. założono Kółko Rolnicze, do którego zapisało się 39 członków.

W okolicach wsi Burkart znajdują się zabytki archeologiczne: kurhan z epoki wpływów rzymskich, oraz cmentarzysko kultury przeworskiej. Historyczny krajobraz uzupełniają dwa nieczynne cmentarze ewangelickie oraz przykłady dawnej architektury wiejskiej.

SZKOŁA WIEJSKA WYBUDOWANA W 1884 R.

POCZTOWA PRZYSTANIAJĄCA OSOBEK PRZY GOSPODZIE. ZWIĘKSZONA SALA WESELNA „KORONA”

KISINY

Niem. Kyschienen. Nazwa ma związek z rozległymi łąkami i kwadrym (kisyrim) torfowiskami. Początek kolonizacji przypada na rok 1341. Z racji położenia zaledwie o milę od dawnej granicy z Mazowszem, we wsi odbywały się jarmarki na bydło, w szczególności podolskie.

Mapa z 1802 r. wskazuje, że obszar na północ od Kisin stanowi zbiornik wodny o nazwie Mühlen Teich, czyli Młyński Staw. Był to założony jeszcze w średniowieczu rezerwar energii dla pobliskiego młyna w Działdowie. W drugiej połowie XIX wieku gwałtownie rozwinął się przemysł rolniczy oraz zapotrzebowanie na paszę. Stąd rozbudowany system melioracyjny obszaru pomiędzy Działdowem, a Purgałkami, który pozwolił na uzyskanie setek hektarów żyznych łąk. Ich zachodnia część na mapie z 1911 roku jest nazwana Kyschienen Teich, czyli Kisiniński Staw.

Podmokły obszar był także miejscem masowego wydobycia torfu. Materiał opaływo wydobywano do późnej wiosny. Należało zerwać darni i specjalną „sztychówką” wyciągać kostki mokrego torfu, które następnie suszono do jesieni. Pozostałością po wydobyciu były tzw. zompny, czyli niewielkie, prostokątne stawy i pionowych ścianach. W okresie międzywojennym podczas kopania torfu pomiędzy Kisinami, Malinowem i Brodowem wydobyto prehistoryczną łódź wyciosaną i wypaloną z jednego pnia dębowego.

W 1907 r. ogromny pożar pochłonął niemal połowę Kisin. Kolejny kataklizm przyszedł wraz z I wojną światową. Okolice Działdowa były areną zaciekłych walk wojsk pruskich i rosyjskich. Zabudowa Kisin została zniszczona. Przy wsparciu lokalnej cegielni odbudowę dokonano jeszcze w trakcie wojny w stylu architektonicznym nawiązującym do budownictwa z głębi Rzeszy.

W okresie przed I wojną światową i międzywojennym karcznię z ogrodem i salą prowadził Franciszek Lehner. Działała kuźnia i młeczarnia, których budynki zachowały się do dziś. Pierwsza szkoła powstała w 1738 r. Była to tzw. szkoła królowa. W okresie międzywojennym była szkoła 3 klasowa, do której w 1928 r. uczęszczało 72 dzieci katolickich i 42 ewangelickich.

Patronat wojskowy nad placówką sprawował 1 pułk lotniczy z Warszawy. Zaśloną dla sprawy mazurskiej dyrektor wystawił w lokalnej szkole Jutrznie Mazurską na Gody, czyli widowsko misteryjne prezentowane w wigilię Bożego Narodzenia.

DAWNY WIDOK NA WIEŚ ZEZ WOSTU NA RZECZE DZIAŁDOWICE

WIDOKUJ WIEDEJ NAJ RZECZE, W TYLE PANDRANKA DZIAŁDOWA

KISINY NA POCZĄTKU Z 1903 W. W DAWNY KARCZMIA LEHNERA WRAZ Z OGRODEM, NA DOŁE MŁECZARNIA I SZKOŁA

W 1927 r. z inicjatywy Karola Małki, kierownika lokalnej szkoły zorganizowano straż ogniową.

W okresie międzywojennym w Kisinach mieściła się placówka polskiej Straży Granicznej.

KŁĘCZKOWO

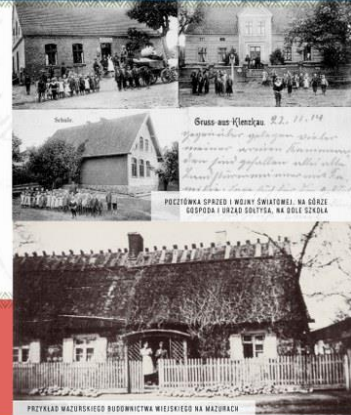
ROWEROWA
DZIAŁDOWSZCZYZNA

Niem. Klenzkau. Wśń posiada jedną z najstarszych lokacji na terenie Działdowszczyzny. wczesna polityka kolonizacji opierała się na nadaniach ziemskich dla członek Zakonu Krzyżackiego, którzy mieli za zadanie ściągn osadników i załozyc wsią. W roku 1321 nadano 1440 wtek ziemi [ponad 25 tys. hektarów] Peterowi von Heeselicht (Piotrowi z Leszcza) oraz kilku jego towarzyszom. Załozyli oni na pasie od jeziora ąbrowa Wielka do Działdowa kilkanaście wsi. Jedną z pierwszych bylo Kłęczkowi i niedalekie Wilamowo. Nazwa wsi, jak w przypadku wielu osad w dawnej komturii ostródzkiej, prawdopodobnie jest kopią miejscowości o tej samej nazwie na ziemi chełmińskiej.

W potowie XVI wieku w wsi mieszkała wyłącznie ludnoř polskojęzyczna. Potwierdzeniem jest rejestr sporządzony w 1542 r. na żądanie księcia Albrechta Hohenzollerna. W 1552 r. w wsi byla cegielnia. Wśń należała do parafii ewangelickiej w Burkacie.

Szkoł założono między 1888 a 1914 rokiem. W okresie międzywojennym działała szkoła jednoklasowa, nad którą patronat wojskowy sprawował Batalion Stołeczny z Warszawy. Pierwszą polsk nauczycielk była Helena Zalewska.

W roku szkolnym 1938/39 kierownikiem szkoły był Ernest Kościński, który zginął w wojnie obronnej 1939 r. W 1945 r. otwarto szkoł dla polskich dzieci, które nauczał niejaki ługolecki. Obecnie funkcjonująca Szkoła Podstawowa nosi imię Przejscioł Przyrody Polskiej. W 2002 r. otwarto tam muzeum, w którym zgromadzono sprzety uzywane w dawnym gospodarstwie domowym. W ogrodzie szkolnym znajdują się interesujące arboretum i lapidarium, które moźna zobaczyc uprzednim kontakcie z placówk.

W 1920 r. Kłęczkowi wraz z całą zachodnią częścią ówczesnego powiatu niborskiego (nidzickiego) zostało włączono do Polski. Stało się to na skutek decyzji Traktatu Wersalskiego i potrzeby zabezpieczenia transportu kolejowego z Warszawy do Bałtyku. Wśń znalazła się w nowo utworzonym powiecie działdowskim. Był to najmniejszy powiat w II Rzeczypospolitej Polskiej. Granica z niemieckimi Prusami Wschodnimi znajdowała się w odległości 2 kilometrów. Kordon zabezpieczał m. in. posterunek graniczny zlokalizowany w Kłęczkowie. W 1929 r. powołano miejscową straż pożarną, do której wstpilo 18 ochotników.

Po II wojnie światowej w wsi powstała kaplica rzymskokatolicka pw. Najświętszej Maryli Panny Królowej Polski.

KOMORNIKI

ROWEROWA
DZIAŁDOWSZCZYZNA

Niem. Kammersdorf. Miejscowoř pierwotnie nie byla lokowaną wsią czy majątkiem, lecz miejscem zamieszkania i ziemni słuźben zarządców i urzdniców nadzorujących lokalne majątki państwowe. Były to osoby odpowiedzialne za nadzór nad odrabianiem szarwarku czyli na przykłd prac przy utrzymaniu dróg. Uzytkownicy gruntów w obecnych Komornikach czuwali nad egzekwowaniem prawa lokalnego, w tym postanowień sądowych. Za swą prac nie otrzymywali pensji, lecz ziemni słuźben.

Komorniki w dawnym powiecie niborskim zostały odnotowane dopiero w 1615 roku. W 1830 r. w czasie powstania listopadowego na wzgórz Komornickim wystawiono tzw. straż. W 1921 r. w wsi mieszkały 93 osoby, w tym: 58 katolików i 43 ewangelików. 52 Polaków i 41 Niemców.

Obok wsi przebiega wybudowana w 1888 roku linia kolejowa z Działdowa do Olsztyna. Niedgdy byla tu mijanka dla składow pociągów.

We wsi na przełomie XIX i XX wieku wybudowano murowaną szkoł jednoklasow.

W 1939 r. tzw. wzgórze 203 (miejsce współczesnego pomnika ofiar wojny) przy szosie do Działdowa bylo bronione przez pluton cłężkich karabinów maszynowych na taczankach oraz pluton strzelecki z 3 kompaniami 32. Pułku Piechoty. Obron dowodził ppor. rezerwy Andrzej Ziłkowski. W piłtek 1 września około godziny siedemnastej doszlo do starcia z niemieckim oddzialem w sile I batalionu wspartego ogniem cłężkich karabinów maszynowych i artylerii. Niemcy ponieśli duźe straty i wycfalali się. W nocy na rozkaz dowódcy obrony Działdowa, mjr Piotra Peruckiego, załoga bronionego wzgórza wycfalala się bez strat własnych.

W czasie II wojny światowej lasy komornickie byly jedyną miejscem eksterminacji ludności polskiej. Niemcy grzebali tam rozstrzelanych, a takźe pomordowanych pod „czarną chorągwią” - działdowsk siedzib gestapo przy obecnej ulicy Jagiełły 30 - oraz w obozie zlokalizowanym na terenie przedwojennych koszar. Zwłascz to drugie miejsce zapisało się tragiczną kart w historii Działdowszczyzny.

W 1947 r. przeprowadzono ekshumacje ofiar. Dnia 9 maja 1965 r. na cmentarzu pomordowanych dokonano uroczystego odsłonięcia pomnika dłuta rzeźbiarza Ryszarda Wachowskiego. Artysta był znany z pomników ofiar hitleryzmu. Jego rzeźby moźna takźe spotkać w Nowym Mieście Lubawskim czy Olsztynie.

Kilka lat później, w 1968 r. w Komornikach powstał zakład „Kometa”, który zajmował się produkcj elementów budowlanych dla rolnictwa. W 2003 r. firma „KOMETA” została postawiona w stan upadłości, lecz udało się wyjść z kryzysu obronną ręk i zakład utrzymał działalnoř.

KRASNOŁĄKA

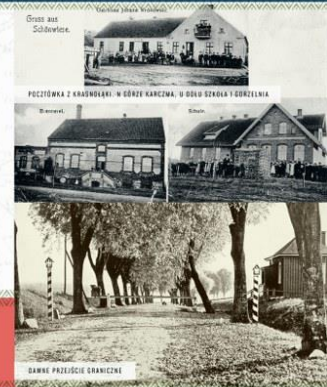
ROWEROWA
DZIAŁOWSZCZYNA

Niem. Schönwiese, gwarowo Krasna [piękna] Łąka. Wsie została po raz pierwszy odnotowana w 1350 roku. Należy do najstarszych miejscowości Działowszczyzny. Osada to widlica. Jest to układ przestrzenny oparty o zwartą zabudowę wsi z układem głównych dróg w kształcie litery „Y”. Najczęściej w miejscu rozwarcia traktów znajdowały się grunty wspólne wsi. Pierwotnie były to użytki zielone dla bydła i owiec. Tak jest w przypadku Krasnołki. Wspólny teren podlegał na przestrzeni wieków zabudowie, często pod obiekty użyteczności publicznej. Niedługo to były szkoły, czy kuchnie. Później, jak w przypadku Krasnołki, świetlice lub mieczarnie. Zachowało się kilkanaście historycznych nazwisk mieszkańców wsi. Niejaki Trojan z Krasnołki był przewodnikiem wojsk polskich w czasie wielkiej wojny z Zakonem Krzyżackim w 1410 r. W połowie XVI w. we wsi mieszkali tylko osoby polskojęzyczne, co potwierdza rejestr sporządzony w 1542 r. na żądanie księcia Albrechta Hohenzollerna. Byli to- Jakub Szkołha, Dżabel Lenart, Jakub Dominik, Jan Mardo, Maciej Górny, Jan Rokitka, Marek Kozisz, Wojciech Pieczonka, Urban Krystkiewicz, Marcin, Jakub Krystek, Jan Muzyk, Paweł Sek, Augustyn Zmazaj, Jan Wielki, Lenart Brożez, Marcin Konieczny i niejaki Wawrzyniec – pastuch. W rejestrze nie uwzględniano kobiet ani dzieci.

W XVI w. Krasnołka należała do parafii ewangelickiej w Sarnowie. Po przekazaniu wsi pod administrację polską i wytyczenie granicy na rzece Szkotówce w odległości pół kilometra od wsi, miejscowość trafiła do parafii ewangelickiej w Burkacie i katolickiej w Działdowie.

W 1738 r. powstała tzw. szkoła królewska. W okresie międzywojennym była to szkoła jednoklasowa, do której uczęszczało 20 dzieci katolickich i 16 ewangelickich. W 1921 r. kierownikiem szkoły była Maria Jaroszynska, zaś w roku szkolnym 1938/39 Franciszek Kordalski.

MOST KOLEJOWY NA SZKOTÓWCE WYBUDOWANY PRZEZ ROSJAN PODCZAS I WOJNY ŚWIATOWEJ

W 1921 r. na terenie wsi było 56 budynków mieszkalnych, gdzie żyło 410 osób- 50 katolików, 358 ewangelików i 2 innego wyznania chrześcijańskiego. Z tego było 75 Polaków i 335 Niemców. Ochotnicza Straż Pożarna powstała w 1925 r. Liczyła 9 członków, naczelnikiem był Edward Wolf, który pełnił także funkcję sekretarza powiatowego Zrzeszenia Straży Pożarnych w Działdowie. W 1935 r. utworzono żeńską drużynę samarytańsko-pożarniczą, jedną z nielicznych w powiecie działowskim.

W Krasnołce znajduje się nieczynny cmentarz ewangelicki oraz budynki gorzelni i dawnej karczmy. Na początku XIX wieku działał tu młyn wodny. Mieścił się także oddalony od wsi przystanek kolejowy. W historii międzywojennej Krasnołki kluczową rolę odegrała bliskość granicy państwowej. Funkcjonowała tu placówka Straży Granicznej oraz pilnie strzeżone kolejowe i drogowe przejście graniczne.

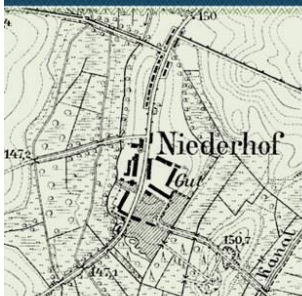

Nadleśnictwo Lidzbark

KSIĘŻY DWÓR

ROWEROWA
DZIAŁOWSZCZYNA

Niem. Niederhof. Niemiecka nazwa miejscowości oznacza literalnie „dwór nad Nidą” i odwołuje się do grodziska położonego nad brzegiem rzeki Nidy – dzisiejszej Działówki. Wokół tzw. „Szwedzkiego Szańca” odkrywano artefakty z około 500 r. p. n. e. Grodzisko z racji obronnej położenia na skraju doliny rzecznej i pogranicznego charakteru było zasiedlane przez różne ludy. Korzystali z niego pruscy Sasini. Następnie wojska zakonne ulokowały tam strażnicę graniczną. Istnieje również teza, że nazwa powstała jako rewers nazwy wsi Wysoka (niem. Hohendorf). W czasach wojen napoleońskich w regionie utworzona została uzbrojona w piki straż obywatelska. Niedaleko grodziska, w miejscu zwanym Schwuraitar („ohtarz przysięgi”), działowscy mieszczaństwo ślubowali obronę króla i kraju.

Około 1400 r. Księży Dwór jako „gospodarstwo w Działdowie” był w posiadaniu Zakonu Krzyżackiego. W 1552 r. otwarto kładzącą odczarnię. Stado liczyło 1100 sztuk. W 1856 r. majątek nabyła rodzina Frankenstejnów, która była właścicielami do 1945 r. I jest odpowiedzialna za zachowany do dziś kształt zabudowań. W 1921 r. w folwarku było 17 budynków mieszkalnych

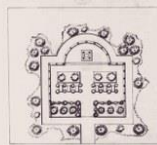
zamieszkałych przez 323 osoby, w tym: 106 katolików i 217 ewangelików- 143 Polaków i 180 Niemców. W 1931 r. powierzchnia majątku wynosiła 1521 hektarów.

Pierwszy dworek powstał na początku XIX w. Był to parterowy budynek z kamienia, tynkowany. Nadal stoi w głębi, po lewej stronie. W 1856 r. Bernhard Frankenstein dobudował bardziej okazałe skrzydło pałacu w stylu neoklasycystycznym. W czasach tzw. Polski Ludowej obiekt był siedzibą dyrekcji PGR. Obecny właściciel prowadzi wzorowe gospodarstwo i odbudowuje zniszczony pałac oraz park. Uwagę zwracają zabudowania gospodarcze z kamienia polnego i cegły, w tym potężny obiekt gorzelni. Na terenie majątku znajduje się rodowy cmentarz rodziny Frankenstein oraz pochówek żołnierzy armii pruskiej. Całość obiektów została uratowana przez właściciela i jest porządkowana zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków.

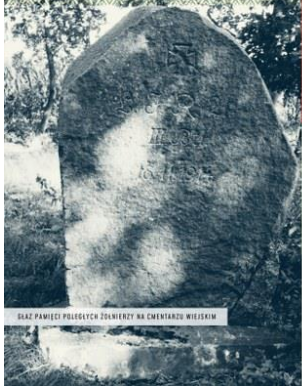
Przy drodze w kierunku Kurek mieści się kolejny cmentarz wojskowy. Mieści się mogiła 56 żołnierzy 21 pułku Landwehry z okresu I wojny światowej.

Pierwsza szkoła w Księżym Dworze została utworzona w okresie 1898 – 1914. Liczyła 4 oddziały i mieściła się w budynku folwarcznym. W 1926 r. nauczycielką była Marianna Krajewska. W 1938 r. wybudowano nowy budynek – obecnie tzw. stara część. Szkołą opiekował się 1 pułk szwoleżerów z Warszawy. Po wyzwoleniu w budynku mieścił się szpital polowy wojsk sowieckich. Szkoła została rozbudowana w latach 1980 - 1993.

PROJEKT EWENTUALNEJ ROZBUDOWY HODOWI FRANKENSTEIN

PALAC W KSIĘŻYM DWORZE PRZED I WOJNĄ ŚWIATOWĄ

ŚLĄZ PAMIĘCI POLSKICH ŻOŁNIERZY NA CMENTARZU WIELKIM

Nadleśnictwo Lidzbark

KURKI

ROWEROWA
DZIAŁDOWSZCZYŻNA

Niem. Kurkau, gwarowo Kurkowo. Podobnie jak cała Działdowska, obszar jest interesujący archeologicznie. Na początku XX w. odkryto we wsi grób skrzynkowy zawierający urny z prochami, a w 2011 r. cmentarz z przełomu I i II w. Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1350 r. Nazwa Kurki/Kurkowo powtarza się na całym obszarze naszego kraju, co stanowi dowód na polskojęzyczność pierwszych osadników i mieszkańców Kurek. Tezę potwierdza historyk Wojciech Kętrzyński w swojej kanonicznej dla historii Prus książce „O ludności polskiej w Prusach niegdyś Krzyżackich” z 1882 r. Zaskuszony dla wiedzy o Mazurach autor pisze, że „W roku 1542 mieszkają tu [w Kurkach, przyp. aut.] sami Polacy”. W 1570 r. ksiądz Albert Fryderyk urządził na 8 wólkach folwark – odczarnię. Połowa wieku XIX wraz z rozwojem sieci linii kolejowych była momentem, gdy wielu mieszkańców wsi wyemigrowało do Ameryki. W 1891 r. założono młeczarnię. Historyczne mapy wskazują również, że na terenie wsi funkcjonowały dwa młyny wiatrowe. Wiatrak bliżej Działdówki był drewniany, zaś stojący niedaleko drogi polnej do Kisin – murywany.

W miejscowości działała karczma związana z rodziną Lehnert. Bracia prowadzili swoje interesy w Kurkach i Kisinach.

Pierwsza szkoła królewska powstała w 1738 r. Na początku XIX w. chodziło do niej około 35 dzieci. Po przejściu administracji przez Polskę w 1920 r. działała jednoklasowa szkoła powszechna, do której uczęszczało 41 dzieci katolickich i 24 ewangelickich (dane z 1928 r.). Nad szkołą patronat wojkowy sprawował 1 pułk szwoleżerów z Warszawy. Budynek szkolny w niemal niezmiennym kształcie zachował się do dziś. Przed I wojną światową w miejscu obecnego przystanku autobusowego założono skwer, którego centralne miejsce zajmowało popiersie cesarza Wilhelma II.

CHAŁUPA MAZURSKA Z WISTERNIĄ ZDOBIONĄ WIRANDĄ

W Kurkach historycznie znajdowały się dwa cmentarze ewangelickie. Starszy z nich leżał w centrum wsi. Początki z niemieckich Kurek pokazują żeliwne ogrodzenia mogił oraz kwatery z pamiątkowym głazem poświęconym żołnierzom poległym w okolicy. Pochowano tu 36 żołnierzy, w tym 28 Rosjan i 8 Niemców. Na archiwalnym zdjęciu zobaczyć można jeszcze helmy wojskowe ustawione pod mogiłą. Z powodu niewielkiej działki w centrum wsi, powstał drugi cmentarz położony niedaleko skarpy doliny Działdówki. Pierwsze założenie nie istnieje.

W 1924 r. we wsi założono Straż Pożarną. Miejscowość była niegdyś lokalnym skupiskiem maurskiej architektury drewnianej.

KARCZMA W KURKACH

NA GÓRZE POCZTKOWY DAWNEJ W MIEJSCU OBECNEGO PRZYSTANKU, O DOŁU MŁECZARNIA

Nadleśnictwo Lidzbark

MALINOWO

ROWEROWA
DZIAŁDOWSZCZYŻNA

Niem. Amalienhof. Miejscowość o jednej z najkrótszych metryk w powiecie działdowskim. Tutajczy las należał do miasta. Stąd utworzenie w drugiej połowie XIX wieku leśnictwa z budynkiem administracyjnym o wyszukanej architekturze oraz miejscem na zabawę i spotkania towarzyskie mieszkańców dawnego Soldau. Niedaleko mieściła się wojskowa strzelnica. Funkcja rekreacyjna była kontynuowana w czasach polskich. W leśniczówce zwanej „Bozdar” była restauracja, sala dancinowa i hotelik. Działał ośrodek sportowy, odbywały się majówki, zawody strzeleckie i wyścigi konne. W 1922 r. obok leśniczówki wykopano gamek z monetami datowanymi na XI w.

Po II wojnie światowej gajowym był Brzeziński, który był świadkiem mordów w więźniach UB. W 2001 r. otwarto ścieżkę turystyczną – przyrodniczą. Niedaleko stanęła tablica upamiętniająca leśniczego Stanisława Prokopowicza oraz opisująca pomnikowe drzewa „Lipy Stanisława”.

W lesie, na wzniesieniu zwanym Lisia Góra, na pamiątkę zwycięstwa pod Tannenbergiem postawiono w 1915 r. pomnik poległych żołnierzy niemieckich wg projektu architekta Philippa Kähma. Wieża wzniesiona została z kamieni polnych dostarczonych przez rolników. Przy budowie pracowali jeńcy rosyjscy. W ścianie pomnika wmurowano dwie tablice oraz krzyż z pruskim orłem. Roztaczała się stąd najpiękniejsza panorama Działdowa. W 1923 r. burmistrz Alfred Rzymian polecił usunąć tablice, a w ich miejsce umieszczono napis: „Nie rzucim ziemi skąd nasz ród”. Planowano rozbiórkę pomnika, zwanego też wieżą Bismarcka, ale wskutek protestów miejscowych Niemców oraz stanowiska konserwatora i wojewody pomorskiego ostatecznie zdecydowano o jej pozostawieniu.

Malinowo pojawiło się na mapach jako folwark Amalienhof w drugiej połowie XIX w. Poczmistrz Minde zbudował tu dwór i budynki gospodarcze. Staraniem Emilli Sukertowej w 1930 r. w przejętych zabudowaniach i nowo wybudowanym, nowoczesnym budynku szkolnym uruchomiono jednoroczną Państwową Żeńską Szkołę Rolniczą. Do szkoły uczęszczały także dziewczęta z niemieckiej części Prus. Dyrektorką szkoły została Jadwiga Nadszka. W czasie II wojny światowej na terenie szkoły działał najpierw szpital polowy, a potem szkoła dla niemieckich rolników ze wchodu.

W okresie okupacji była tu filia dla dzieci niemieckiego obozu Soldau oraz miejsce straceń.

ZESPÓŁ SZKÓŁ W MALINOWIE BYŁ JEDNĄ Z NAJWIĘKSZYCH INWESTYCJI POWIATU DZIAŁDOWSKIEGO W MIERZWIĘDZIU

POCZTKOWKA POMNIKA TANNENBERGSKIEGO, POPULIANKI „WIEŻY BISMARCKA”

Po wojnie ciała ekshumowano i przeniesiono na cmentarz parafialny w Działdowie. Po wojnie pod koniec lat 50. „przekwalifikowano” tu na rolników byłych funkcjonariuszy UB. Szkoła do dziś z powodzeniem kształci kolejne pokolenia mieszkańców regionu.

szkółka w Malinowie

Nadleśnictwo Lidzbark

PIERŁAWKI

ROWEROWA
DZIAŁDOWSZCZYŻNA

Niem. Pierlawken. Na obszarze dawnych Prus leży kilkadziesiąt miejscowości mających w nazwie końcówkę -lawki. Wskazuje to na pochodzenie z języka Prusów – mieszkańców tych ziem przed kolonizacją krzyżacką. Lauks oznaczał pole (do dziś słowo zachowało się w języku łotewskim). Mieszkańcy spolszczyli obce nazwy i tak powstały m. in. Pierławki. Potwierdzeniem prawdziwej lokalizacji były znaleziska archeologiczne odkryte podczas prac ziemnych przy budowie nasypu kolejowego. Podania ustne mówią o istnieniu grodziska nad strugą Pierławki. Obiekt nie został dotychczas zidentyfikowany.

Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1397 r. Wsie była zamieszkiwana przez ludność polskojęzyczną. Zachowały się nazwiska mieszkańców poszkodowanych przez wojska polskie w XV wieku: Piotr Baław, Michał Wamplerzyk, Smedoch, Staško, Maciej Steska, Herman, Stańko, Piotr Lokel, Janów, Mortesko i Jakub.

Pierławki od należały do parafii ewangelickiej w Działdowie.

W grudniu 1807 r. pod wsią rozłożył swój obóz pruski generał L'Estocq, broniący Działdowa przed wojskami napoleońskimi. Pierławki były pierwszą wsią, w której przeprowadzono separację gruntów w 1844 r. Oddzielono własność chłopską od szlacheckiej i scalono rozdrobnione gospodarstwa.

W roku 1887 oddano do użytku linię kolejową wiodącą z Bydgoszczy przez Chelmżę, Golub i Brodnicę do Działdowa. Wybudowana w dużym tempie kolej miała donieść znaczenie jako szlak wiodący na odcinku 80 kilometrów wzdłuż ówczesnej granicy prusko – rosyjskiej. Pozwalało to na szybki przerzut wojsk. Wybudowano wtedy budynek kolejowy w Pierławkach oraz zwrótnicę do mijanek.

POLSKI BIULET NA PRZEJAZD KOLEJOWY Z LIDZBARKA DO PIERŁAWEK

Znaczenie przebiegającej przez wieś kolei dodatkowo wzrosło po 1920 roku. Trasa biegnąca tym razem od Działdowa przez Brodnicę do Grudziądza była połączeniem stolicy Polski z morzem i głównym argumentem o włączeniu Działdowszczyzny do Polski. Niestety od tego czasu znaczenie linii systematycznie spadało i dziś nie sposób zobaczyć tam pociągu.

Na terenie tzw. Rudolfowa znajdują się pozostałości pomnika z czasów I wojny światowej. We wsi znaleźliśmy relikty cementarza ewangelickiego.

W II Rzeczypospolitej wieś wraz z wybudowaniami i obiektami kolejowymi miała 51 budynków mieszkalnych. Mieszkało tam 287 Polaków i 208 Niemców: 161 katolików, 334 ewangelików. W 1922 r. w czasie dużego pożaru wsi ogień strawił 48 gospodarstw. Ochotnicza Straż Pożarna w Pierławce została założona w 1924 r. W 1927 r. liczyła 9 członków, naczelnikiem był Fryderyk Żbikowski.

W 1738 r. powstała tzw. szkoła królewska. W II Rzeczypospolitej była szkoła jednoklasowa, do której w 1928 r. uczęszczało 10 dzieci katolików i 37 ewangelików. Patronat wojskowy nad placówką sprawował 1 pułk szwoleżerów z Warszawy. W roku szkolnym 1938/39 w szkole uczył Karol Małek.

MOGIŁA Z DREWSO I WĘJWY ŚWIATŁEWI W PŁACU ROZDROŻY

Nadleśnictwo Lidzbark

TORFIANKI DZIAŁDOWSKIE

ROWEROWA
DZIAŁDOWSZCZYŻNA

Dawniej Zalew Kisiński. Staw Kisiński. Rozległy obszar mokradł. Wraz z rozwojem osady Działdowo/Soldau w XIII – XIV wieku, założeniem młyna zamkowego i pierwszymi regulacjami rzeki Działdówki częściowo przybrał charakter stawu. Ogromny wpływ na wygląd terenu miały szeroko zakrojone melioracje w XIX wieku. Ich celem było pozyskanie żyznych łąk oraz wydobycie materiału opałowego – torfu. Pozostałością po eksploatacji są kanały oraz zbiorniki po wydobyciu, tzw. torfianki lub zompny. Od północny granicę Torfiarek Działdowskich stanowi Kanał Młyński, natomiast od południa Działdówka.

PODRÓZNICZEK

BĄK

CZAJKA

W 2010 roku Rada Gminy Działdowo na terenie o powierzchni 267 ha ustanowiła formę ochrony przyrody jaką jest użytek ekologiczny. Jak czytamy w uchwale: „celem ochrony użytku ekologicznego, jest ochrona bardzo urozmaiconego i bogatego przyrodniczo fragmentu łąk wodnych i łąk stanowiących miejsca lęgowe ptaków wodno-błotnych”. Teren jest znakomity do obserwacji awifauny, m. in. chrząstli czy wróblaków. Spośród wielu gniazdujących tu ptaków warto wymienić bąka, podrózniczka, wodnika, remiza, czajkę czy brzęczkę.

Nadleśnictwo Lidzbark

6. PROGRAM PROMOCJI SYSTEMU SZLAKÓW ROWEROWYCH

Program promocji - czym jest?

Turystyka rowerowa jest indywidualną i zbiorową formą rekreacji dla różnych grup odbiorców. Jest to rodzaj turystyki kwalifikowanej. Kluczowym elementem infrastruktury tego rodzaju turystyki jest system wyznakowanych szlaków rowerowych wraz z takimi elementami jak wiaty, tablice informacyjne, otoczenie pośrednie (atrakcje, punkty gastronomiczne, usługi) oraz materiały informujące o trasach i dostępnych atrakcjach. W niniejszym programie skupimy się na ostatnim elemencie. Produkty związane z turystyką rowerową to kategoria druków i publikacji, materiałów cyfrowych, wydarzeń i kampanii informacyjnych, gadżetów, działań PR oraz identyfikacji wizualnej.

Niniejszy dokument ma stanowić zbiór wytycznych dla wszystkich podmiotów zainteresowanych budowaniem i wdrażaniem długofalowej strategii promocji turystyki rowerowej w powiecie działowskim. Celem programu promocji jest ustrukturyzowanie możliwości operatora szlaku, identyfikacja grup docelowych, opis celów promocyjnych i wybór narzędzi, a także przedstawienie możliwości komercjonalizowania potencjału systemu szlaków rowerowych.

Strategie turystyczne i rozwojowe samorządów. Miejsce turystyki rowerowej i promocji.

Turystyka i rekreacja jako zadania samorządowe są opisane w dokumentach strategicznych różnego stopnia. Dużo uwagi poświęcono turystyce rowerowej w „Strategii Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko – Mazurskiego do 2025 roku”. Dokument wskazuje turystykę rowerową jako jeden z podstawowych elementów wizerunku regionu. Zwraca także uwagę na rolę sieci miast Cittaslow i ekoturystki na obszarach wiejskich w obszarze ww. turystyki. Ważnymi aspektami ujętymi w dokumencie jest integracja lokalnych tras turystycznych, tworzenie małej architektury, udostępnianie atrakcji na szlakach oraz konserwacja szlaków. Strategia rekomenduje tworzenie szlaków markowych oraz powiązanych ze stacjami kolejowymi. Powyższa sugestia doskonale wpisuje się w założenie projektu „Rowerowa Działdowszczyzna”. Autorzy dokumentu w ewaluacji piszą o działaniach promocyjnych. Zwracają szczególną uwagę na potrzebę monitorowania

efektywności działań promocyjnych, potrzebę marketingu sprzedażowego oraz promocji iwentowej (wydarzeniowej).

„Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Działdowskiego” to dokument z 2000 roku. Mimo to już wtedy zwrócono uwagę na potrzebę kontrolowanego użytkowania obszarów cennych przyrodniczo i zalecano tworzenie ścieżek dla turystyki rowerowej. Dokument zwraca również uwagę na potrzebę utworzenia klarownego programu promocji powiatu i jego oferty dla mieszkańców. Analiza „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Działdowskiego na lata 2011 – 2014 z perspektywą 2015 – 2021” oraz raportów z realizacji wskazuje, że lokalne samorzady poświęcają promocji turystyki oraz zachowań proekologicznych coraz więcej uwagi. Wzmocnienie potencjału infrastruktury rowerowej nie zostało jednak powiązane z większymi działaniami na polu budowania wizerunku powiatu działdowskiego jako samorządu przyjaznego rowerzystom.

„Strategia Rozwoju Gminy – Miasto Działdowo na lata 2015 – 2025” wskazuje na rozbudowę ścieżek rowerowych jako jeden z elementów poprawy jakości życia mieszkańców. Dokument zwraca również uwagę na potrzebę zintegrowania działań promocyjnych w zakresie turystyki przy sporym potencjale atrakcyjności dla gości.

Ostatni analizowany dokument to „Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Działdowo na lata 2016 – 2026”. Autorzy analizy SWOT umieszczają po stronie słabych stron „słabo rozwiniętą infrastrukturę turystyki aktywnej (ścieżki rowerowe szlaki). Celem aktywizacji mieszkańców jest budowa i rozwój takiej infrastruktury. Rozwój turystycznego zaplecza, a także organizacja powiązanych z nim wydarzeń jest jednym z zadań promocyjnych gminy. Jak mówią zapisy dokumentu, celem operacyjnym jest: „promocja gminy jako miejsca atrakcyjnego dla inwestorów i turystów”, a jednym z kluczowych narzędzi ma być internet, produkty i publikacje promocyjne oraz akcje promocyjne oparte o lokalne dziedzictwo materialne i niematerialne.

Turystyka rowerowa - uwarunkowania

Wpływ na charakter turystyki rowerowej w powiecie mają czynniki o różnym charakterze. Część z nich to przemiany o skali ogólnoeuropejskiej:

- wzrost intensywności i szybkości życia w miastach oraz rozszerzanie „miejskiego” stylu życia na tereny wiejskie. Stąd rosnąca potrzeba miejsc i terenów rekreacji wokół terenów zamieszkania;

-
- adaptacja infrastruktury do potrzeb różnych użytkowników: rodzin z dziećmi, osób na wózkach, osób wykluczonych transportowo;
 - zwiększona mobilność, która pozwala na wyjazdy rekreacyjne do innych regionów, zwłaszcza posiadających silną markę turystyczną jak województwo warmińsko – mazurskie;
 - wzrost zainteresowania aktywnym wypoczynkiem i poszukiwaniem niestandardowych destynacji turystycznych, których popularność jest silnie skorelowana z blogo- i videosferą;
 - rosnący trend turystyki, w tym wielodniowej turystyki rowerowej opartej o sieci szlaków rowerowych i lokalne zaplecze noclegowe;
 - rosnące zapotrzebowanie na ofertę opartą o wartości zrównoważonego rozwoju, turystyki świadomej i ekologicznej;
 - rola systemów szlaków. Ważna jest możliwość wytyczania pętli, łączenia tras i różnicowania ich pod kątem długości oraz trudności.

Kolejnym obszarem są uwarunkowania regionalne:

- rozpoznawalność marki Warmia i Mazury na terenie kraju oraz Niemiec, skojarzenie z obszarem o wyjątkowej przyrodzie i bogatym dziedzictwie kulturowym;
- rosnące znaczenie turystyki łączącej transport kolejowy i rowerowy. Znaczenie w opisywanym przypadku ma położenie przy linii kolejowej nr 9, jednej z najważniejszych magistral w Polsce o bardzo dużym natężeniu ruchu i możliwości dojazdu z większości miejsc w kraju;
- funkcjonowanie rozpoznawalnych obszarów turystycznych w województwie (Kraina Wielkich Jezior Mazurskich, Mazury Zachodnie, Warmia), niewielka identyfikacja obszaru Działdowszczyzny z regionem Mazur;
- położenie względem szlaków o znaczeniu krajowym i międzynarodowym. Względnie niewielka odległość do GreenVelo i możliwość utworzenia łączników. Sąsiedztwo szlaku kopernikowskiego i Camino Polaco;
- ukształtowanie terenu pozbawione wyróżników województwa – pagórków i jezior. Zarazem względna płaskość obszaru Działdowszczyzny sprzyja rekreacyjnej jeździe rowerem;
- obecność mozaiki lasów i pól oraz terenów podmokłych oraz istniejące formy ochrony przyrody;

- bogata warstwa historyczna i związana z dziedzictwem architektonicznym i krajobrazowym. Unikalna przeszłość Działdowszczyzny jako skrawka Mazur należącego do Polski w okresie międzywojennym.

Grupa docelowa. Segmentacja grup docelowych

W celu trafnego doboru celów i produktów należy określić główne grupy docelowe użytkowników systemu szlaków turystycznych „Rowerowa Działdowszczyzna”. Grupy zostały określone na podstawie odpowiedzi zebranych podczas konsultacji społecznych oraz wywiadów pogłębionych przeprowadzonych z liderami środowiska lokalnego. Podział nie uwzględnia ilości osób w grupach, gdyż poza incydentalnymi rajdami rowerowymi w sezonie wakacyjnym i okazjonalnymi wycieczkami zorganizowanymi grupy rowerzystów nie przekraczają kilku osób. Najpopularniejsza jest turystyka indywidualna lub w grupach do 5 osób.

W podziale nie zostali ujęci rowerzyści sportowi (szosowi, MTB).

Podstawową motywacją do turystyki rowerowej jest odkrywanie nowych miejsc, bezpośredni kontakt z przyrodą i aktywna, modna forma spędzania czasu wolnego.

Statystyczny rowerzysta nie wydaje wiele środków finansowych podczas wyjazdów. Prowiant i wodę zabiera ze sobą. Potencjał finansowy istnieje wśród rowerzystów wielodniowych oraz w kategorii wydarzeń otwartych na rowerzystów (festyny, wydarzenia plenerowe, pokazy, spożywcze produkty lokalne).

Rowerzyści chętnie komunikują swoje wyjazdy i osiągnięcia rowerowe na platformach społecznościowych (Facebook, Instagram, TikTok) oraz aplikacjach mierzących osiągnięcia (Strava).

Kluczowymi osiami podziału grup docelowych jest:

A. Miejsce rozpoczęcia rekreacji rowerowej. Kategoria dzieli się na:

- osoby indywidualne lub grupy rozpoczynające turystykę w miejscu swojego zamieszkania (dom, osiedle);
- osoby zamieszkałe poza regionem, które dojeżdżają na pobyt rowerem, samochodem lub komunikacją zbiorową.

B. Długość jednorazowo pokonywanych tras. Kategoria dzieli się na:

- rowerzystów rekreacyjnych: rodziny z dziećmi, seniorów, osoby sporadycznie korzystające z roweru jako narzędzia rekreacji. Trasy do 15 km;
- rowerzyści doświadczeni, często posiadający wyposażenie niezbędne do nawigacji, odzież rowerową. Często sami układający trasy wyjazdów. Trasy do 50 km;
- z drugiej kategorii można wyróżnić grupę aktywnych turystów rowerowych, którzy urządzają kilkudniowe wyjazdy rowerowe komponując kilkanaście punktów i trasy z całego regionu. To grupa cenna z perspektywy komercjalizacji produktów turystycznych, lecz najmniej liczna. Trasy powyżej 150 km.

W powyższym podziale klarują się trzy kluczowe grupy odbiorców:

A. Rekreacyjny mieszkaniec. Jest to grupa najliczniejsza. Osoby mieszkające w powiecie działowskim i najbliższej okolicy, które kilka – kilkanaście razy w roku wybierają się na jednodniową, nieforsowną wycieczkę rowerową w niewielkiej grupie lub indywidualnie. Dla tej grupy kluczowa jest klarowność znakowania tras, jakość miejsc postojowych, zapewnienie atrakcji na trasach (tablice, interesujące punkty, atrakcje przyrodnicze: cieki wodne, las). Odbiorca, który musi być dobrze poinformowany o możliwościach szlaku, ponieważ nie szuka samodzielnie informacji. Chętnie bierze udział w imprezach i wydarzeniach masowych. Chętnie dzieli się swoimi doświadczeniami w mediach społecznościowych.

B. Rowerzysta działowski. Grupa mieszkańców regionu zainteresowanych turystyką rowerową, historią i przyrodą regionu oraz swoimi osiągnięciami turystycznymi. Zaawansowani rowerzyści świadomie wybierają trasy, łączą je i modyfikują według własnych potrzeb i zainteresowań. Bardzo istotna dla nich jest wysokiej jakości informacja merytoryczna o systemie tras i atrakcjach. Grupa ma duży potencjał bycia ambasadorem marki.

C. Goście na rowerach. Trzecia grupa stanowi zbiór osób zmotywowanych do odwiedzenia Działowszczyzny i wyboru roweru jako środka transportu. W tej grupie umieszczamy tak rodziny, które przyjeżdżają w okolice na wypoczynek (agroturystyka, camper, dom letniskowy) i zabierają/wypożyczają rowery, ale także osoby np. dojeżdżające koleją do Działowa na weekendowy wyjazd rowerowy. Dla tej heterogenicznej grupy kluczowa jest dostępność informacji na temat szlaków oraz dodatkowa oferta wokół szlaku. Bardzo istotny jest czytelny

przekaz, spójna identyfikacja i duży zasięg w sieci. Ten typ odbiorcy jest istotny ze względu na potencjał komercjalizacji oraz ogólnopolski zasięg oddziaływania.

Cele programu promocji

Misja

Misja programu promocji systemu szlaków „Rowerowa Działowszczyzna” brzmi: Turystyka rowerowa ożywia region. Działowszczyzna jest przyjazna rowerzystom i inwestuje w rozwój dogodnej infrastruktury: ścieżki, szlaki i małą architekturę. Region posiada bogatą historię i wartościową przyrodę, o której należy opowiadać mieszkańcom oraz coraz liczniejszym gościom. Powiat działowski jest dobrze skomunikowany oraz posiada niezbędne zaplecze do zwiększenia lokalnego ruchu turystycznego.

Cel główny

Stworzenie wizerunku powiatu działowskiego jako miejsca przyjaznego rowerzystom.

Cele operacyjne i działania

a) Wykreowanie marki „Rowerowa Działowszczyzna”

Cel skupia się na działaniach z zakresu komunikacji medialnej, public relations i działań marketingowych. Narzędziami będzie identyfikacja wizualna, logo, otwarcie systemu szlaków, materiały prasowe w mediach lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich, wystąpienia publiczne Inwestora i Partnerów projektu. Znaczenie będą miały materiały poligraficzne: outdoor, plakat, broszura, rollup, gadżet rowerowy. Istotne będą elementy kampanii online: hashtag, kampania postów i wpisów w mediach społecznościowych.

b) Budowa zestawu produktów i usług turystycznych

Cel zakłada stworzenie kompleksowej oferty turystycznej wokół produktu „Rowerowa Działowszczyzna”. W jego skład wchodzi materiały poligraficzne: mapy i przewodniki, budowa systemu geocaching, oferta iwentowa: wycieczki, konkursy, akcje społeczne.

c) Rozwój i integracja z ogólnopolską siecią infrastruktury przyjaznej rowerzystom

Cel opiera się o ideę wpięcia sieci szlaków „Rowerowa Działdowszczyzna” do regionalnego i ogólnopolskiego systemu tras turystyki rowerowej oraz wykorzystanie rosnącej w całym kraju mody na rowery. Ważny jest także rozwój systemu szlaków o kolejne gminy i miejscowości. Elementami składowymi będą działania wizerunkowe: rzecznictwo, spotkania samorządowe, konferencje, negocjacje z grantodawcami. Narzędziem będzie również udział w konferencjach i targach branżowych.

Narzędzia. Schemat wdrożenia

1. Identyfikacja wizualna, logo. Element oparty o przygotowaną identyfikację wizualną tablic. Gotowa paleta barw, czcionki, logo. Element składowy wszystkich materiałów wizualnych.

Czas trwania: nieograniczony.

Monitoring: projekt graficzny.

2. Wydarzenie – otwarcie systemu szlaków. Iwent dla samorządowców, regionalnych, lokalnych i branżowych mediów i mieszkańców przy jednej z wiat / na starcie szlaków w Działdowie. Wydarzenia połączone z atrakcjami dla rowerzystów. Zorganizowane w miesiącach letnich. Połączone z dystrybucją materiałów wizualnych i gadżetów. Połączone z wystąpieniami publicznymi Inwestora i Partnerów.

Ilość: 1 wydarzenie.

Czas trwania: lato/jesień 2022 r.

Monitoring: relacja prasowa.

3. Materiały prasowe o szlaku. Zestaw profilowanych materiałów prasowych w formie artykułów prasowych i sponsorowanych w mediach lokalnych, wojewódzkich i branżowych oraz na witrynach internetowych z zakresu turystyki, turystyki rowerowej, historii lokalnej, infrastruktury rowerowej. Publikacje powiązane z otwarciem systemu szlaków.

Ilość: 10 szt..

Czas emisji: lato/jesień 2022 r.

Monitoring: skan, zrzut ekranu, faktura.

4. Outdoor, plakat, rollup. Kampania promująca otwarcie systemu szlaków wśród mieszkańców Działdowa i powiatu działdowskiego. Materiały wizualne, format plakat B2, baner utrzymane w przyjętej identyfikacji wizualnej, które zapraszają do korzystania z powstałej infrastruktury. Dystrybucja w lokalach i powierzchniach instytucji publicznych.

Nakład: 50/5/1 szt.

Czas emisji: lato/jesień 2022 r.

Monitoring: faktura, zdjęcie.

6. Broszura. Niewielki objętościowo produkt poligraficzny 4/4 z informacją o systemie szlaków, schematyczną mapą i zapisem o Inwestorze i Partnerach. Dystrybucja w instytucjach publicznych związanych z kulturą, sportem, oraz sklepach i punktach usługowych.

Nakład: 2000 szt.

Czas emisji: lato/jesień 2022 r.

Monitoring, faktura.

7. Gadżet rowerowy. Niewielki gadżet do bezpłatnej dystrybucji podczas otwarcia szlaków oraz na wydarzeniach rekreacyjnych. Dzwonek rowerowy z logiem „Rowerowa Działowszczyzna” oraz rowerowy zestaw naprawczy.

Nakład 500/100 szt.

Czas produkcji: lato/jesień 2022 r.

Monitoring: faktura.

8. Kampania online. Zestaw materiałów publikowanych na profilach społecznościowych Inwestora i Partnerów oraz w mediach lokalnych i regionalnych. Publikacje łączące zdjęcia, mapy i teksty będą przedstawiać walory szlaków, znajdujące się tam atrakcje i możliwości rozbudowy. Kampania będzie zawierać promocję hashtaga #rowerowadzialdowszczyzna.

Nakład: 50 emisji.

Czas realizacji: lato 2022 r. - koniec 2023 r.

Monitoring: raport.

9. Mapa. Produkt poligraficzny w postaci składanej mapy 4/4 w formacie B2. Na mapie obszaru objętego zasięgiem „Rowerowej Działowszczyzny” zaznaczone będą szlaki, drogi, atrakcje turystyczne, ważne obiekty i instytucje. Znajdzie się tam opis turystyczny lokalizacji, informacje

dla gości i notka o Inwestorze oraz Partnerach. Mapa będzie nieodpłatnie dystrybuowana w instytucjach publicznych związanych z kulturą, turystyką, sportem oraz regionalnych punktach noclegowych i gastronomicznych. Będzie także stanowić okolicznościowy upominek.

Nakład: 2000 szt.

Czas realizacji: 2022 r.

Monitoring: faktura.

10. Przewodnik turystyczny. Produkt poligraficzny w formie niewielkiej książeczki formatu B5 zawierającego szczegółowy opis szlaków, atrakcji, punktów gastronomicznych i hotelowych, usług, niezbędny dla turysty, teksty o historii i przyrodzie lokalnej oraz notę od Inwestora. Przewodnik będzie dystrybuowany nieodpłatnie lub za niewielką opłatą w instytucjach publicznych związanych z kulturą, turystyką, sportem oraz regionalnych punktach noclegowych i gastronomicznych. Będzie także stanowić okolicznościowy upominek.

Nakład: 1000 szt.

Czas realizacji: 2022 r.

Monitoring: faktura.

11. Geocaching. Produkt zakłada założenie kilkunastu skrytek w systemie geocaching.com. Skrytki zostaną zlokalizowane na przebiegu tras rowerowych w okolicy największych atrakcji. Szlak geocaching zostanie umieszczony i opisany w sieci. Geocaching jest innowacyjną i popularną formą turystyki regionalnej i grywalizacji doświadczeń. Zarazem jego wdrożenie i utrzymanie nie wymaga dużych nakładów finansowych.

Nakład: 20 szt.

Czas realizacji: 2023 r.

Monitoring: raport.

12. Oferta iwentowa. Produkt zakłada koordynację otwartych wydarzeń powiązanych z systemem szlaków. Wydarzenia mogą być organizowane przez Inwestora, Partnerów i podmioty niezależne, takie jak sołectwa, lokalne NGO, leśnictwa czy grupy nieformalne związane z turystyką czy dobroczynnością. Przykładowe wydarzenia to piknik rowerowy, charytatywny rajd rowerowy, wycieczka historyczna, bicie rekordu w szczytnym celu, wydarzenia powiązane z dożynkami czy świętem miasta. Mogą to być również konkursy fotograficzne, rysunkowe, związane z ilością

przejechanych kilometrów czy odwiedzonych lokalizacji. Koordynacją wydarzeń powinna zająć się konkretna osoba.

Ilość wydarzeń: 10 szt.

Czas realizacji: 2022 – 2023 r.

Monitoring: relacja zdjęciowa.

13. Lobbying i rzecznictwo. Działanie oparte o formalne i nieformalne spotkania, konferencje, targi i wydarzenia branżowe oraz samorządowe. Zakładają wykorzystanie wcześniej wymienionych produktów w celu promowania systemu szlaków „Rowerowa Działdowszczyzna”, pozyskiwania partnerów do rozwoju, organizacji powiązanych wydarzeń oraz do pozyskiwania środków na utrzymanie, rozbudowę szlaków i połączenie ich z innymi systemami w regionie i całym kraju.

Ilość wydarzeń: 10 szt.

Czas realizacji: nieograniczony.

Monitoring: raport.

Komercjalizacja

Tworzony system szlaków „Rowerowa Działdowszczyzna” oraz powiązany z nim program promocji zakłada wykreowanie przyjaznej turystom rowerowym infrastruktury i otoczenia wizerunkowego. Wartością dodaną może być „obrastanie” szlaków w produkty i usługi o charakterze komercyjnym. Szczególne miejsce mogą zająć restauracje i lokalne produkty spożywcze dostępne w coraz popularniejszym rolniczym handlu detalicznym. Istnieje możliwość oznaczenia takich miejsc w ramach szlaków.

Kolejnym elementem może być oferta warsztatowa związana na przykład z rękodziełem czy lokalnymi kiermaszami. Także wszelkiego rodzaju wydarzenia lokalne (festyny wiejskie, dożynki parafialne, zawody sportowe) powinny powiązać swoje lokalizacje i promocję ze szlakiem, by przyciągać turystów do swoich produktów i usług. Należy utrzymywać kontakt z organizatorami tego typu wydarzeń.

Inną grupą docelową do komercjalizacji są organizatorzy usług turystycznych i wypoczynku, a także właściciele miejsc noclegowych, którzy mogą wpisać szlaki rowerowe w program swoich ofert.

Rekomendacje

Poniżej znajdują się rekomendacje dotyczące wdrożenia programu promocji, które nie znalazły miejsca powyżej:

- niezwykle ważna jest współpraca z wieloma Partnerami lokalnymi i regionalnymi z zakresu turystyki: LOT, PTTK, stowarzyszenia regionalne, itp., które są doskonałymi ambasadorami projektu;
- w prowadzeniu złożonej promocji i rozwoju tak niestandardowego produktu jak system szlaków rowerowych wskazane jest podjęcie partnerstwa prywatno – publicznego lub zlecenie realizacji zadania wyspecjalizowanej organizacji;
- produkt warto w czasie wzbogacić o elementy niestandardowe, o dużym potencjale marketingowym takie jak mierniki liczby rowerzystów, wiaty o niestandardowej architekturze, street art itp.;
- dla programu promocji ważna jest ewaluacja i podsumowanie, które powinno być wykonane przed kolejnym etapem rozbudowy systemu szlaków. Ewaluacja pozwoli ocenić efekty i racjonalnie zaplanować kolejne wydatki.